

Centrum för tvåspråkighetsforskning
Institutionen för svenska och flerspråkighet
Institutionen för språkdidaktik

ABSTRACTS

NORDAND 11

Den 11:e konferensen om
Nordens språk som andra- och
främmandespråk

Stockholms universitet 13–15 juni 2013

LETTERSTEDTSKA
FÖRENINGEN

Stockholms
stad

SVENSK - DANSKA
KULTURFONDEN

Plenarföredrag

presenterade i den ordning de kommer på konferensen.

Prof. Anne Pitkänen-Huhta

Torsdag, plenar 1, hörsal E10

University of Jyväskylä

First, second, foreign languages – or linguistic resources for multilingual practices?

Modern societies are increasingly characterized by concepts such as mobility, diversity, instability and individuality. Formerly fairly stable communities of practice take on new forms and shapes both locally and translocally through new means of communication and participation. Consequently, due to hybrid and mixed uses and truncated repertoires (Blommaert, 2010), languages are more aptly characterized as fluid (Pennycook, 2007) rather than fixed. In this talk, I will draw on two ethnographic data sets to illustrate the complexity of language use and learning today.

I will firstly show how skillfully and creatively multilingual Sámi children navigate the complex language situation in the endangered indigenous language context of the North while engaging in creating new literacy practices by drawing on different linguistic and multimodal resources of their immediate environment.

With the second set of data, I will discuss the problematic notions of *first and foreign languages* by showing how young Finns construct their identities and futures as language learners and users through their relationship to Finnish and English and through their participation in real and imagined communities.

This empirical evidence raises a number of questions. Is there a new great divide between current day language practices and current day language education? Are we still relying on fixed languages with clear boundaries and identifiable roots in practices of language education and assessment and in official language policies? Should we teach first, second and foreign languages or should we provide learners with linguistic resources for multilingual practices?

Prof. Tim McNamara

Torsdag, plenar 2, hörsal E10

The University of Melbourne

Language in professional contexts: Who defines the construct?

This paper reports on three recent studies focusing on the construct of communication in workplace contexts, in two cases in the context of the development of assessments. The studies involve professional communication in clinical contexts, and in aviation. In each case, the views of professionals involved in the clinical setting have been the focus of the research.

In the case of medical communication, studies have focused on the evaluation by clinical supervisors of the success of instances of communication with patients on the one hand, and on telephone communication with senior doctors in emergency settings on the other.

In the case of aviation communication, the views of pilots and air traffic controllers on episodes of miscommunication between air traffic controllers and pilots were the focus of the research.

In each case, challenges to conventional views of second language communication arose. These challenges involve the way in which non-linguistic professional judgement informs and is inseparable from the success of the communication; and the shared responsibility for communicative success between native and non-native speakers. The findings suggest that we need to radically revise the construct of professional communication in teaching and in assessment.

Prof. Kris Van den Branden

Catholic University of Leuven

Fredag, plenar 3, hörsal E10

How would you like your spaghetti? The long and winding roads of second and foreign language learning

Teachers, researchers and policy makers tend to conceive of second and foreign language acquisition in linear terms: in the process of acquiring a new language, learners gradually build up language competence in a linear and predictable fashion. Consecutive stages of language competence can be captured and described in tightly structured frameworks, which then provide the basis for curriculum design, classroom activity and language assessment.

In my presentation I will draw on a number of recent Ph.D studies which were carried out in Flanders to explore whether the above-mentioned claims are warranted. I will explore to which extent the gradual progress individual language learners make corresponds in any way with the above-mentioned linear picture, and discuss a number of variables that impact upon individual processes of language acquisition, among which the learner's motivation, needs and prior knowledge, the cognitive and emotional support offered by the learning environment, the teacher's expectations, and the learner's age and socio-economic background.

In my talk, I will also reflect on the implications of the reported research findings for the practice of second and foreign language education. And while doing all that, I am bound to make a number of references to different types of pasta...

Prof. Marianne Gullberg

Lunds universitet

Fredag, plenar 4, hörsal E10

Är vuxna dåliga språkinlärare? Språkinläring vid första kontakten med ett nytt språk

Andraspråksfältet tycks huvudsakligen ha accepterat parollen *Äldre är snabbare, yngre är bättre* vilket framgår i diskussioner av eventuella skillnader mellan äldre och yngre språkinlärares framgång. Många av de studier man förlitar sig på är dock studier av s.k. slutstadier, slutlig färdighet, eller åtminstone av utvecklingsskeden där inlärares har stor erfarenhet av det nya språket. Men på senare tid har argument rests för behovet av att studera den andra änden av skalan – de första ögonblicken av språkförvärv – för att på så sätt öka vår förståelse för den vuxna språkinlärningsmekanismens kapacitet.

Jag presenterar en rad experimentella studier som undersöker hur europeiska vuxna inlärare och barn handskas med kinesiska efter bara några minuters exponering. Vi undersöker vad vuxna kan lära sig om ett okänt och orelaterat språk efter bara några minuters kontakt och utan hjälp; vi studerar hur snabbt hjärnor reagerar på ett nytt språk; och vi testar om förmågan till inläring förändras genom livet.

Resultaten tyder på att vuxna har en anmärkningsvärd förmåga till implicit inläring från komplext, kontinuerligt input. De tyder också på stor hjärnplasticitet. Jämförelser av deltagare från mellan 7 till 90 års ålder visar också att påståenden om hastighet och framgång måste omprövas. Sammantaget visar dessa studier på att den vuxna språkinlärningsmekanismen är mer kraftfull än vad som normalt antas i inledningsskedet. Detta i sin tur innebär att förklaringar till begränsad framgång i senare skeden av L2-inläring måste sökas på annat håll.

Prof. Frans Gregersen

Københavns Universitet

Lördag, plenar 5, hörsal E10

Variation som NORDANDens svingfjer. Om variationslingvistik, makrosociolingvistik og dansk som fremmed- og andetsprog

En bestemt del af sociolingvistikken som regner sine aner tilbage til Labov kaldes variationslingvistik. Variation inden for et sprog anses for at have social betydning og denne betydning spiller en rolle for et sprogs forandringer. Variation mellem sprog må kunne behandles på samme måde selv om dette tema normalt behandles af makrosociolingvistikken. Og undervejs kommer selve sprogbegrebet til debat.

Endelig må brugen af et sprog som et andet- eller fremmedsprog resultere i varianter som tildeles social betydning i sprogsamfundet på samme måde som dem der opstår blandt førstesprogtalere. På den måde kunne variationslingvistikken måske blive svingfjeren i en beskæftigelse med dansk som fremmed- og andetsprog?

Sektionsföredrag

presenterade i alfabetisk ordning utifrån förstepresentatörernas efternamn.

Acevedo, Claire

Torsdag, sektion 1B, sal F389

International Literacy Educator, Australia (UK based)

Nordplus Project: Reading to Learn, Helsinki, Ovanåker, Tallinn (R2L–HOT)

This presentation will describe the international teacher professional development program, led by the University of Helsinki, currently being undertaken in Finland, Sweden and Estonia with Nordplus funding. The consortium is trialling the *Reading to Learn* program (Dr David Rose, University of Sydney, Australia) which uses Systemic Functional Linguistics, to dramatically improve literacy and learning for all students with a particular emphasis on accelerating the achievement of second language learners. Research in Australia and in Sweden, has shown that students who were well below expected standards achieved at twice to four times the expected rates within a year (Culican 2006; Rose & Acevedo 2006, 2007; Acevedo 2010; Rose & Martin 2012).

The presentation will explain how understandings of Genre that are developed in the program enable teachers to plan for effective literacy and learning in all subject areas at any stage of schooling. Key elements of the *Reading to Learn* pedagogy and its underlying philosophical basis will be outlined. The context of the Nordplus project will be described and examples of teacher response to the program in Finland will be presented. Instances of successful implementation of *Reading to Learn* with teachers and schools in Australia, Sweden and Finland will be used to illustrate how the program can be adapted for different languages and learning contexts.

References

- Acevedo, C. & Rose, D. (2007). Reading (and writing) to learn in the middle years of schooling, *PEN*, 157, Primary English Teaching Association, NSW.
- Acevedo, C. (2010). *Will the implementation of Reading to Learn in Stockholm schools accelerate literacy learning for disadvantaged students and close the achievement gap? A report on school-based action research*, Multilingual Research Institute, Stockholm Education Administration.
<http://www.pedagogstockholm.se/-/Kunskapsbanken/>
- Culican, S. J. (2006). *Learning to Read: Reading to Learn: A Middle Years Literacy Intervention Research Project*, Final Report 2003–4. Catholic Education Office Melbourne.
[http://www.cecv.melb.catholic.edu.au/ Research and Seminar Papers](http://www.cecv.melb.catholic.edu.au/Research%20and%20Seminar%20Papers)
- Rose, D. & Acevedo, C. (2006). Closing the gap and accelerating learning in the middle years of schooling. *Australian Journal of Language and Literacy*, 14:2, 32–45.
www.alea.edu.au/llmy0606.htm
- Rose, D. & Martin, J. R. (2012). *Learning to Write/Reading to Learn: Genre, Knowledge and Pedagogy in the Sydney School*. Yorkshire, UK: Equinox.

Allardt Ljunggren, Barbro

Fredag, sektion 3E, sal F497

Södertörns högskola

Debatten om tvåspråkiga skolor i Finland

I Finland pågår sedan några år en intensiv debatt om tvåspråkiga finsk- och svenskspråkiga skolor. I princip är skolorna i Finland enspråkiga, i separata byggnader och så att undervisningsspråket i skolorna är någondera nationalspråket men inte båda. Det finns undantag sedan gammalt i form av skolor med tyska eller franska som parallellt undervisningsspråk. På senare tid har det uppkommit flera nya former med engelska som biträdande undervisningsspråk. Det

finns även ett antal språkbadsskolor där den finska numerära majoriteten undervisas delvis på svenska.

Sedan några år tillbaka debatteras dock både att samlokalisera finsk- och svenskspråkiga skolor i en gemensam byggnad och också att ha tvåspråkig undervisning på språken. Detta har främst skett på finlandssvenskt håll i olika tidningar och andra fora men på senare tid har även en debatt utspunnit sig i främst den största finskspråkiga tidningen Helsingin Sanomat.

Åsikterna i debatten går bjärt isär. En del förespråkar tvåspråkiga skolor i form av experiment eller permanenta lösningar medan andra är strikt emot. Framför allt samlokalisering förekommer redan på vissa håll. De som är emot anser att den svenskspråkiga gruppen är för liten och svag för att kunna bära finskspråkig undervisning och pekar på risken för språkbyte medan förespråkarna inte vill vidkännas sådana risker, utan enbart ser fördelar.

Presentationen bygger på en enkel argumentations- och innehållsanalys av debatten. En slutsats är att ett paradigmskifte pågår på svenskspråkigt håll i Finland där allt fler bryr sig mer om barnens kunskaper i finska än i sitt svenska förstaspråk.

Antontchik, Tatiana
Stockholms universitet

Torsdag, sektion 2C, sal F413

Tillägnande av nominal sammansättning i ett andraspråk – en studie av semi-formella inlärare av svenska

Svenska är ett språk där sammansättning är en ytterst produktiv ordbildningsstrategi och sammansatta ord finns i överflöd i hela spektrumet av språkvarieteter, i alla sociala grupper och miljöer. Tillägnandet av denna företeelse förefaller vara lika viktigt för effektiv kommunikation som oundvikligt – också i fall av vuxna andraspråksinlärare. Dock är sammansättning ett komplext fenomen, att tillägna det innebär integrerad utveckling av kunskap på olika nivåer av språkstruktur (jfr Berman 2009) och kan vara en stor utmaning även för inlärare med typologiskt lika förstaspråk. Tidigare forskning om andraspråksproduktion av sammansättning har pekat på påverkan av inlärares både första- och andraspråk liksom färdighetsnivå (Bongartz 2002; Tzakosta 2011; Agathopoulou 2003).

Det här föredraget fokuserar på en studie som undersöker tillägnande av sådana aspekter av svensk nominal sammansättning som begränsningarna på lexikala kategorier som kan användas produktivt som förled i endocentriska sammansatta substantiv, formen av förleder liksom bruket av fogemorfem. Studien är baserad på materialet i den muntliga delen av ASU-korpusen (Hammarberg 2013) som innehåller data producerade av vuxna semi-formella inlärare av svenska med 7 olika förstaspråk och motsvarande material insamlat från infödda talare.

Studiens resultat visar på både generella tendenser och tydligt idiosynkratiska drag i produktionen av sammansatta substantiv under det första 1.5 året av interimspråksutvecklingen. (1) Både frekvensen och den stukturella variationen av nominala sammansättningar hos inlärares ökar med tiden; (2) den sammansatta strukturen som uppkommer först och förblir dominerande genom hela observationsperioden är [N+N], dvs. binära sammansättningar formade genom ren sammanlänkning av substantiv utan några modifieringar av förleden; (3) interimspråken i studien uppvisar jämförbara frekvenser av sammansatta substantiv, oavsett förstaspråk; (4) andelen sammansatta substantiv i inläraresdata tenderar att vara hälften så stor som i de inföddas data; (5) brott mot begränsningar på böjningsändelser i förled visar sig som ett idiosynkratiskt drag av individuella interimspråk, som, ifall det finns, kan uppträda på sena utvecklingsstadier. Dessa resultat innebär att följande faktorer som betonats i forskning om förstaspråkstillägnande av sammansättning också gäller för andraspråkstillägnande: frekvens, produktivitet, morfotaktisk and morfosemantisk genomskinlighet (Dressler, Lettner & Korecky-Kröll 2010; Berman 2009).

Referenser

Agathopoulou, E. (2003). *Noun-noun Compounds in the Greek-English Interlanguage*. Doctoral dissertation, Aristotle University of Thessaloniki.

- Berman, R. A. (2009). Children's acquisition of compound constructions. In: R. Lieber & P. Štekauer (eds.), *The Oxford Handbook of Compounding*. Oxford: Oxford University Press.
- Bongartz, C. (2002). *Noun Combination in Interlanguage: Typology Effects in Complex Determiner Phrases*. Tübingen: Niemeyer.
- Dressler, W. U., Lettner, L. E. & Korecky-Kröll, K. (2010). First language acquisition of compounds with special emphasis on early German child language. In: S. Scalise & I. Vogel (eds.), *Cross-disciplinary Issues in Compounding*. Amsterdam: John Benjamins Publishing.
- Hammarberg, B. (2013). Andraspråksforskning med ASU-korpusen. *Nordisk tidsskrift för andrespråksforskning (Nordand)*, 8:1, 7–33.
- Tzakosta, M. (2011). L1 transfer in L2 learning: compound forms in the speech of Turkish learners of Greek. In: E. Kitis, N. Lavidas, N. Topintzi & T. Tsangalidis (eds.), *Selected Papers from the 19th International Symposium on Theoretical and Applied Linguistics (19th ISTAL, April 2009)*. Thessaloniki: Monochromia.

Arnfast, Juni Söderberg

Fredag, sektion 5C, sal F413

Københavns Universitet

Dansk som andetsprog set fra internettet

Med udgangspunkt i den folkelingvistiske tradition vil jeg i mit oplæg præsentere synspunkter på dansk som andetsprog: hvor svært er dansk at lære som andetsprog i forhold til andre sprog og hvordan klarer indlærere opgaven?

Internetdebatter er velegnede fora for såkaldt *almindelige mennesker* til at diskutere emner der ligger dem på sinde – her under sprog, sproglige normer og sprogtilegnelse. Samtidig er internetdebatterne kendetegnet ved bestemte kommunikationsstrukturer, som tillader en vis emnemæssig variation inden for én og samme tråd, hvorved initialtures emneintroduktioner ofte kun er igangsætter for diskussionen af klynger af emner, hvilket gør interaktionen og interaktionsmønstrene yderst komplekse. I forhold til diskussioner om andetsprogstilegnelse betyder det, at en række andre diskussioner, som sammenkæder sprog, kultur og politik bliver aktiveret og inddraget, ligesom eksplicite opfattelser af nationale stereotyper aktiveres og bestyrkes eller nuanceres.

I forhold til debattørernes fagspecifikke indsigt er der i litteraturen en tendens til at opfatte *lægfolk* og deltagere i netdebatter som uskoledede lingvister (fx Niedzielski og Preston 2000; Paveau 2011); men dels afspejler dichotomien *lægfolk* vs. *ekspert* en for forenklet opfattelse af sprogbrugerens lingvistiske forståelse og indsigt, dels er sammenkoblingen mellem *netdebattør* og *uskolet/uprofessionel* udtryk for en begrænset indsigt i variationen i debattørernes faglige baggrund og legitimitet i de forskellige typer fora.

Min hensigt er at sætte fokus på hvordan sprogdebatter på nettet kan nuancere og måske endda berige en faglig diskussion om sprog, sproglige normer og sprogtilegnelse.

Axelsson, Monica

Torsdag, sektion 1C, sal F413

Stockholms universitet

Från förberedelseklass till reguljär klass – språkliga, kunskapsmässiga och sociala villkor för nyanlända elever i Sverige

I min presentation kommer jag att beskriva och kritiskt analysera mottagningen av nyanlända elever på tre högstadieskolor i Sverige. Elevernas rörelse i tid och rum från förberedelseklass till reguljär klass och de utmaningar eleverna möter kommer att illustreras ur språkliga, kunskapsmässiga och sociala perspektiv. Ur ett språkpedagogiskt perspektiv kommer de erbjudanden som rör elevernas kunskaps- och språkutveckling vid olika tidpunkter och i olika sammanhang att diskuteras. Det sociala perspektivet kommer att utgå från elevernas möjligheter till integrering och deras egna uppfattningar om skolan och deltagande. Data i studien är insamlat under ett år och omfattar 63 dagar av deltagande observation, samtal med elever, lärare och rektorer från tre skolor som finns i tre kommuner av olika storlek. Det övergripande syftet med presen-

tationen är att nansera och problematisera debatten om nyanlnda elever som ofta har dominerats av ett dikotomiskt tankande bland såväl forskare som politiker och praktiker på flftet.

Bigestans, Aina
Stockholms universitet

Torsdag, sektion 2C, sal F413

Byte av undervisningsspråk och andra utmaningar för lärare med utländsk lärarexamen

I denna presentation kommer några resultat från ett pågående avhandlingsarbete att diskuteras. Projektets övergripande syfte är att undersöka vad bytet av undervisningsspråk innebär för en grupp av ”utländska” lärare som efter kompletterande utbildning erhållit ett svenskt examensbevis och börjat arbeta i svenska förskolor och skolor. En induktiv forskningsansats med utgångspunkt i sociokulturell teoribildning och ett dialogiskt perspektiv på meningsskapande, språkande och omvrldshantering (Linell 2009, 2011) innebär dock ett intresse för andra faktorer än den enskilda individens andrasprksbehrskning i utforskningen av de utmaningar mötet med svensk skolkontext fr lärare med utbildning och yrkeserfarenheter från andra länders skolsystem innebär.

Materialinsamlingen i studien har bland annat bestått av:

- intervjuer med studerande, lrareutbildare och administrtrer inom ett kompletterande utbildningsprogram för utländska lärare,
- 41 intervjuer med 20 lärare som nyligen erhållit ett svenskt behörighetsbevis och r nyanställda förskollärare, klasslärare och ämneslärare
- flstudier  5-7 dagar hos fem av de intervjuade lärarna

Av de data som hittills analyserats framgår att bytet av undervisningsspråk r den största utmaningen i olika situationer och de deltagande lärarna ser sig fortfarande som aktiva språkinlärare. Men det finns också andra utmaningar av stor vikt som under de första perioderna av anställning mtt denna grupp av lärare. Olika svårigheter och utmaningar i den institutionella kontexten ser också ut att vara dialektiskt interrelaterade, där betydelsen av individens språkbehärskning fr olika tyngd beroende på omständigheter i den situerade kontexten. I analysen har verksamhetsteori såsom den presenterats av bland annat Engeström (1987), Engeström & Cole (1993), Engeström, Miettinen & Punamäki (1999) och Russell & Yaez (2003) fått tjäna som en heuristisk ram.

Bijvoet, Ellen & Kari Fraurud
Stockholms universitet

Fredag, sektion 4A, hörsal F11

Vad är bra svenska? Divergens och ambivalens kring migrationsrelaterad språklig variation bortom inlrarsprk och frortsslang

I Sverige liksom i flera andra europeiska länder har det riktats stor uppmärksamhet, såväl i media som bland forskare, mot olika nya sätt att tala majoritetssprken som har sina rtter i de senaste decenniernas invandring, som vi kan kalla migrationsrelaterad språklig variation. Forskarnas fokus har under de senaste fyrtio åren vidgats från nyanlnda invandrades inlrarsprk till avancerad andrasprkssvenska och till sociolingvistisk variation i form av nya varieteter, stilar eller praktiker bland barnen till invandrarna (och andra ungdomar i de flerspråkiga bostadsområdena). På senare tid har intresset också riktats mot frågan om vad som händer ”sedan”, alltså med språket hos vuxna med rtter i dessa miljöer, ibland beskrivet som en utveckling av nya sociodialekter (Bijvoet & Fraurud u.u., jfr Rampton 2010, Cheshire et. al 2011).

Det är framför allt när det gäller detta ”tredje” som frågor kring språklig norm och normutvidgning eller normdivergens blir angelägna. I vilken grad och i vilka avseenden finns idag en gemensam norm om vad som är ”bra svenska”?

En lyssnarstudie bland 343 ungdomar från gymnasieskolor i olika delar av Stockholm visar på stora skillnader i hur variationen i dagens svenska uppfattas – vad gäller såväl gränsdragningar mellan olika sätt att tala som attityder och förhållningssätt till dessa. I det här föredraget fokuserar vi på hur ungdomarna uppfattar och relaterar till språkliga normer: Vem talar ”bra svenska”? Och vad är ”bra svenska” – idag?

Referenser

- Bijvoet, E. & Fraurud, K. (u.u.). ”Rinkebysvenska” och andra konstruktioner av språklig variation i dagens flerspråkiga Sverige. I: K. Hyltenstam & I. Lindberg, I. (red.), *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. 2:a rev. uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Cheshire J., Kerswill, P., Fox, S. & Torgersen, E. (2011). Contact, the feature pool and the speech community: The emergence of Multicultural London English. *Journal of Sociolinguistics*, 15:2, 151–196.
- Rampton, B. (2010). From ‘multi-ethnic urban heteroglossia’ to ‘contemporary urban vernaculars’. *Working Papers in Urban Languages and Literacies*, 61. London: King’s College London.

Boyd, Sally*, Johan Gross*, Therese Leinonen & James A. Walker***** *Lördag, sektion 6B, sal F389*
*Göteborgs universitet, **Svenska litteratursällskapet i Finland, ***York University (Toronto)

Hur förhåller sig ungdomar med utländsk bakgrund till en pågående ljudförändring i svenskan?

Forskning om ungdomars språk i Skandinavien storstäder har ofta fokuserat på språkdrag vilka upplevs som nya och framträdande (bl a. Kotsinas 1994; Ganuza 2008; Svendsen & Røyneland 2008; Quist 2008; Källström & Lindberg 2011). I denna studie undersöker vi ett mindre framträdande språkdrag som har konstaterats vara under pågående förändring i svenska, nämligen öppningen av ä-ljudet, för att se om ungdomar med utländsk bakgrund deltar på samma sätt som övriga ungdomar i denna förändring (Leinonen 2010; Gross 2012). Det kan tänkas antingen 1) att språkförändringen påskyndas av språkkontakten, 2) att ungdomarna med utländsk bakgrund inte deltar i förändringsprocessen eller 3) att det inte finns signifikanta skillnader mellan ungdomar med olika bakgrunder vad gäller denna vokal.

Vår kvantitativa studie bygger på analyser av inspelningar med 60 sociolingvistiska intervjuer med ungdomar från olika stadsdelar i Göteborg och Stockholm; hälften av ungdomarna har svenskfödda mödrar och hälften utlandsfödda. Första och andra formanten av tre långa referensvokaler, plus /□:/ mättes, normaliserades och analyserades statistiskt.

Resultaten visar att den allofoniska alterneringen mellan [□:] och [æ:] framför /r/ och retroflexa konsonanter kan vara på väg att försvinna, åtminstone för vissa talare. Det visar sig också att de som ”leder utvecklingen” och har det öppnaste uttalet är tjejer, ungdomar bosatta i Stockholm och ungdomar med utlandsfödda mödrar. Vår preliminära slutsats är ändå att ungdomar med utländsk bakgrund deltar i förändringsprocessen på liknande sätt som övriga ungdomar, eftersom andra bakgrundsvariabler (kön och stad) verkar spela större roll i variationen än föräldrarnas ursprungsland.

Bylund, Emanuel
Stockholm University

Fredag, sektion 4B, sal F389

Investigating conceptual transfer in L2 Swedish. Ultimate attainment of event segmentation and temporal structuring

This study investigates ultimate attainment of patterns of segmentation and temporal structuring of events in L2 speakers. The participant group consists of 35 L1 Spanish – L2 Swedish adult

bilinguals living in Sweden, with ages of L2 acquisition ranging from 1 to 19 years. Fifteen native speakers of Swedish and 15 native speakers of Spanish were engaged as controls. The participants provided online-retellings of an excerpt of the silent film *Modern Times*. The results showed that the L2 speakers resorted to an event segmentation strategy with an intermediate degree of event resolution, which fell in between the mono lingual Spanish high degree of resolution and the monolingual Swedish low degree of resolution. Regarding temporal structuring patterns, the results showed that the L2 speakers converged with the Swedish-speaking controls, linking the events by means of anaphoric adverbials (i.e., “x then y”). There was no effect of age of L2 acquisition on the L2 speakers’ degree of conformity with Swedish native speaker behaviour.

Börestam, Ulla
Uppsala universitet

Fredag, sektion 4C, sal F413

Una bolsa por favor – En påse, tack! Om språkvanor, språkinläring och språksyn bland äldre nordiska migranter i Spanien

Istället för sommarstuga är det numera inte ovanligt med en extra bostad utomlands. Särskilt vanligt är det att äldre personer tillbringar vintern i ett varmare land, ett fenomen som går under beteckningen *International Retirement Migration* (IRM). Syftet med mitt pilotprojekt är att ta reda på mer om *språkvanor*, *språkinläring* och *språksyn* bland äldre personer (från Norden) bosatta på den spanska medelhavskusten. Längs kusten bor det förstås inte bara nordiska pensionärer utan den språkliga miljön är i hög grad flerspråkig. Nästan 120 nationaliteter finns representerade på den ort där undersökningen gjorts.

Samtidigt som dessa personer åldras krävs en språklig nyorientering av andraspråkskaraktär (spanska), liksom tidigare kunskaper i främmande språk (engelska, tyska, franska) gärna ska aktualiseras. Hur klarar man det när man är lite äldre? För att belysa detta har jag under hösten 2011 och våren 2012 samlat in ett tjugotal *språkdagböcker* där informanterna (57–82 år) fått anteckna vilka språk de använder, och till vad, under en veckas tid. Därefter har de *intervjuats* med språkdagboken i fokus för samtalet.

I föredraget fokuserar jag på spanska språket. Av språkdagböckerna att döma använder alla i någon mån spanska. Hur mycket spanska kan man enligt egen uppfattning och hur har man tillägnat sig dessa färdigheter? Hur ofta använder man språket och till vad? Vilka mål har man satt upp för språkbehärsningen? Hur tänker man kring möjligheten att som äldre börja lära sig ett nytt språk?

Dal, Michael
Islands Universitet

Torsdag, sektion 1B, sal F389

At læse er at lære eller ...? Læsning og læseforståelse på dansk som fremmedsprog i den islandske grundskole

Dette paper gør rede for resultaterne af en didaktisk læseundersøgelse foretaget blandt dansklærere i grundskolen i Island. Formålet med undersøgelsen er at undersøge, hvilke tekster dansklærerne bruger i danskundervisningen, hvilke(n) metode(r) dansklærerne bruger i forbindelse med tekstgennemgangen, hvilke opgavetyper, der oftest bliver brugt i forbindelse med tekstgennemgangen, og ikke mindst hvad teksterne bruges til i danskundervisningen.

Undersøgelsen var designet som en blandet kvantitativ og kvalitativ undersøgelse foretaget blandt 260 dansklærere over hele Island. En spørgeskemaundersøgelse blev gennemført i perioden 3. november til 12. december 2011 og efterfulgt af uddybende interview i løbet af forårssemesteret 2012.

Resultaterne af undersøgelsen er bl.a., at eleverne i begrænset omfang præsenteres for digitale tekster, mange lærere støtter sig til traditionelle opgavetyper, og ved gennemgang af

teksterne bruges gerne oversættelse. Tekstlæsning er ofte knyttet til skolestuen – eleverne læser mindre hjemme. Teksterne bruges sjældent som led i et problemløsningsarbejde og/eller som en del af et tværfagligt forløb.

Undersøgelsens resultater giver anledning til refleksion over om eleverne fx læser ud fra deres egne forudsætninger og synspunkter, og om de får mulighed for at knytte de læste tekster til egne erfaringer? Ligeledes er det aktuelt at spørge om stofvalget i teksterne er knyttet til en virkelighed/dagligdag eller om læsestoffet først og fremmest er en del af en pædagogisk øvelse? Er opgavetyperne, der bruges, egnede til at besvare spørgsmål, som eleverne ønsker at få svar på? Bruges teksterne til at få eleverne til at kommunikere på dansk – til at få dansk ud af bogen?

Daugaard, Line Møller

Lördag, sektion 6A, hörsal F11

Aarhus Universitet, DPU & VIA University College

Arabisk, dari, pashto og somali på skoleskemaet – en diskussion af første-, andet- og fremmedsprog i Norden

Hvad sker der, når sprog som arabisk, dari, pashto og somali får plads på skoleskemaet i en dansk skole? I dette sektionsforedrag præsenteres w ork-in-progress fra et igangværende ph.d.-projekt, som udforsker modersmålsundervisning i minoritetssprog, som den praktiseres på to danske skoler.

Projektets primære fokus er på en folkeskole, som tilbyder undervisning i arabisk, dari, pashto og somali som en del af skolens curriculum. Gennem etnografisk inspireret feltarbejde er der produceret et omfattende flersprogligt og multimodalt datamateriale bestående af feltnoter, videoobservationer, fotos, indsamling af tekster og andre artefakter samt interviews med elever, lærere og skoleledelse. Projektet udfoldes som en lingvistisk etnografi (fx Creese 2010, Rampton 2007) og er teoretisk informeret af kritisk sociolingvistik (fx Blackledge & Creese 2010, Blommaert 2010). Der anlægges et social praksis-perspektiv på sprog; sprog ses som et sæt ressourcer, der er socialt distribueret, ofte ujævnt og med ulighed til følge, og sproglig praksis er således uløseligt forbundet med magtstrukturer og ideologi.

I datamaterialet fremtræder modersmålsundervisning som et mangesidigt sprogundervisningsrum, hvor brogede sproglige repertoier bringes i anvendelse, og hvor komplekse sproglige hierarkier løbende er til forhandling. Denne sproglige sammensathed rejser spørgsmål om, hvor modersmålet starter, og hvor andetsproget tager over? Og om, hvor dét efterlader fremmedsproget? Gennem ek-sempler fra datamaterialet lægges der således op til en diskussion af, hvad der gælder som første-, andet- og fremmedsprog og som første-, andet- og fremmedsprogsundervisning i Norden.

Domeij, Rickard & Jennie Spetz

Torsdag, sektion 1E, sal F497

Språkrådet i Sverige

Hur mäter man flerspråkig tillgänglighet på webben? Metoder för att mäta tillgängligheten till myndigheters webbplatser i ett flerspråkigt perspektiv

Sedan några år tillbaka finns språkpolitiska mål och lagar som stöd för flerspråkigheten i Sverige. Men hur tillgängliga är i praktiken myndigheters webbplatser i flerspråkigt perspektiv?

Enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2010:724) har de nationella minoriteterna i Sverige rätt att kommunicera med myndigheterna på finska, meänkieli och samiska i särskilda geografiska områden. Enligt språklagen (2009:600) har myndigheterna skyldighet att främja och synliggöra alla nationella minoritetsspråk, också romska och jiddisch. Motsvarande gäller det svenska teckenspråket.

För att nå ut till alla behöver myndigheterna kommunicera med medborgarna också på andra minoritetsspråk, inte minst på webben där det finns nya möjligheter att möta medborgarnas

språkliga behov och rättigheter så att alla kan göras delaktiga i informationssamhället på någorlunda lika villkor (Domeij m.fl. 2011).

Ansvar för uppföljningen av språklagen ligger på Språkrådet. Som en del i det arbetet har vi undersökt språksituationen på internet i Sverige (Domeij 2010a-b) och utarbetat en vägledning med praktiska råd till myndigheter och andra organisationer om hur de kan arbeta med flerspråkig webbinformation (Språkrådet 2012).

Vi håller nu på att ta fram metoder för att undersöka den flerspråkiga tillgängligheten på myndigheters webbplatser (Domeij & Spetz 2012) med utgångspunkt i språklagen och vägledningen. Ett sådant utvärderingsarbete kan utgå från en kombination av webbplatsobservation och enkätundersökning som sedan kompletteras med resultatet från andra studier som utförs i samarbete med minoritetsspråksrepresentanter och andra grupper. I vår presentation redogör vi för de metoder vi prövat och de resultat vi hittills fått fram i en undersökning av hur centrala svenska myndigheter med hela befolkningen som målgrupp arbetar med flerspråkig information på sina webbplatser.

Referenser

- Domeij, R. (2010a). *En språkpolitik för internet*. Rapporter från Språkrådet 2. Institutet för språk och folkminnen, Språkrådet.
- Domeij, R. (2010b). *En språkpolitik för ett flerspråkigt internet*. I: Sprog i Norden 2010, s. 139–148. Nordisk sprogkoordination. Dansk sprogævn.
- Domeij, R., Breivik T., Halskov J., Kirchmeier-Andersen, S., Landgård, P. och Nørstebø-Moshagen, S. (2011). *Språkteknologi för ökad tillgänglighet. Rapport från ett nordiskt seminarium*. Linköping, 27–28 oktober 2010. Utarbetad av ASTIN för de Nätverket för de nordiska språknämnderna. Linköping University Electronic Press.
- Domeij, R. och Spetz, J. (2012). *Flerspråkig tillgänglighet på webben? Metoder för att mäta webbtillgänglighet i flerspråkigt perspektiv*. Slutrapport till .SE för projektet Metoder för mätning av webbtillgänglighet i språkpolitiskt perspektiv. <http://www.sprakradet.se/13909>
- Språkrådet (2012). *Vägledningen för flerspråkig information – praktiska riktlinjer för flerspråkiga webbplatser*. Rapporter från Språkrådet 5. Institutet för språk och folkminnen, Språkrådet.

Domeradzka, Magdalena

Warsaw School of Social Sciences and Humanites

Lördag, sektion 6B, sal F389

How to teach macro-prosody?

Macro-prosodic organisation of speech has been studied in the recent decades with increased interest by, among others, phoneticians and scholars working with speech synthesis. The principles of speech organisation unravelled in such research should be of help in teaching practical phonetics to learners of foreign languages. The Swedish contributions in this area (e.g., Bannert 1993, 1995) can and should be applied when teaching Swedish as a second or foreign language at different levels.

This paper presents the problems encountered by learners of Swedish as a foreign language with Polish as their first language when they are exposed to Swedish with respect to macro-prosodic characteristics of the Swedish language. Special interest shall be given to prosodic chunking, boundary tones and tonal levelling in both read and spontaneous speech. The perspective adopted in the paper will be mostly didactical. Having identified problems, possible teaching techniques shall be discussed. The postulates will be illustrated by experiments conducted with student learning Swedish as a foreign language at a university level.

Ek, Gry & Hedvig Erika Frodell

Lördag, sektion 6E, sal F497

Undervisningskonsulenter ved Tungumálaver Laugalækjarskóli, Reykjavík

Norsk- og svenskundervisning i islandsk grunnskole

Islandske barn får undervisning i dansk fra 7–10 klasse. Elever med bakgrunn i norsk/svensk kan lære norsk/svensk isteden. Det gjelder ca 200 elever spredt over hele landet. Disse elevene skal forstå og snakke daglig norsk/svensk for å kunne velge bort dansk, det er ikke snakk om begynnerundervisning. Mange har familie i Norge/Sverige, mange har kortere eller lengre opphold i Skandinavia bak seg og har derfor personlige bånd dit. Reykjavík kommune, tilbyr rådgivende tjenester for kommuner/skoler/lærere som har ansvar for disse elevene gjennom Tungumálaverið í Laugalækjarskóli. Vi tilbyr klasseromsundervisning for 7. og 8. klasse i Reykjavík og omegn og undervisningsmateriale og rådgivende tjenester for alle landets kommuner. I tillegg har alle norsk- og svenskelevne i 9. og 10. klasse muligheten til å lære norsk/svensk over Internett. Når klassekameratene har dansk, setter de seg ved en pc. Lærerne sitter i Reykjavík. Moodle, wiki, quia, sosiale medier og free ware er eksempler på nettressurser vi bruker.

Vi arbeider mot målene i den islandske mønsterplanen. Elevene skal beholde og videreutvikle sine språklige ferdigheter. Vi arbeider for at deres kontakt med familie og venner i Norge/Sverige og tilknytning til norsk/svensk kultur skal styrkes. Vi poengterer det nordiske perspektivet og vil at elevene skal oppleve at de tilhører Norden og kan bruke sine ferdigheter i norsk/svensk når det reiser og omgås mennesker i Norden.

Vi vil gjerne komme og fortelle om hvordan vi bruker nettressurser og sosiale medier for å nå disse målene.

Eklund Heinonen, Maria

Torsdag, sektion 1D, sal F420

Södertörns högskola

Samtal på hög nivå: stöttande strategier för andraspråkssamtal i högskolemiljö

Den breddade rekryteringen och globaliseringen har lett till en alltmer heterogen sammansättning bland våra studenter. Däri ingår också en växande andel studenter med svenska som andraspråk. Hittills har den internationella forskningen till stor del fokuserat på hur man kan stötta andraspråksstudenter i akademiskt skrivande. Flera forskare har dock påpekat att dessa studenter också kan ha svårigheter att hävda sig muntligt (t.ex. Robertson et al., 2000), vilket kan ha sin grund i bristande språkkunskaper, men också i kulturellt betingade institutionella roller i undervisningssammanhang.

I ett pågående högskolepedagogiskt postdoktorsprojekt undersöker jag andraspråkssamtal i högskolemiljö med det övergripande syftet att studera faktorer som bidrar till välfungerande samtal, dels med utgångspunkt i studenterna själva, dels med utgångspunkt i samtalspartnerns roll för hur samtalet utvecklas. Materialet består av inspelade behörighetsgivande testsamtal, som är tänkta att återskapa autentiskt språkbruk, samt gruppventileringar av projektarbeten i seminarieform. I föredraget kommer jag att fokusera på samtalspartnerns roll för huruvida (den presumtiva) studenten uppfattas som kommunikativt kompetent, med syfte att utröna hur man som lärare kan stötta sina studenter att komma till sin rätt och utveckla resonemang och tankegångar i vanligt förekommande typer av samtal i högskolemiljö, såsom diskussioner under seminarier. Med hjälp av exempel visar jag hur samtalspartnern kan bidra med olika strategier såsom följdfrågor och annan stöttning.

Referens

Robertson, M., Line, M., Jones, S. & Thomas, S. (2000). International students, learning environments and perceptions: a case study using the Delphi technique. *Higher Education Research & Development*, 19:1, 89–102.

Enström, Ingegerd
Göteborgs universitet

Lördag, sektion 6E, sal F497

Att undervisa om ord. En studie av lärares behov, förutsättningar och kunskapsutveckling i svenska som andraspråk

Lärares yrkeskompetens är av avgörande betydelse för andraspråkselevens språkinläring och därmed för deras studieresultat. Eftersom ordförrådet utgör en så central del av språkfärdigheten måste lärare kunna hjälpa eleverna att bli självständiga, medvetna och aktiva ordinlärare. För att uppnå detta är det viktigt att lärare i svenska som andraspråk besitter mycket god ämnesteoritisk kunskap, att de har kunskap om vilka svårigheter som inlärare ställs inför i samband med inläringen av det svenska ordförrådet och att de har förmåga arbeta med ord på ett metodiskt, systematiskt och effektivt sätt.

Det övergripande syftet med föreliggande studie är att belysa vilken kunskap som verkamma och blivande lärare i svenska som andraspråk har om det svenska ordförrådet och om andraspråkselevens ordinläring efter genomgången delkurs om det svenska språksystemet på universitetets grundkurs i svenska som andraspråk. Två olika studier har genomförts, dels en mindre, kvantitativ enkätundersökning, dels en mer omfattande kvalitativ undersökning baserad på delkursens examinationsuppgift. Denna uppgift var utformad på så sätt att kursdeltagarna skulle redogöra för en kritisk synpunkt, två nya intressanta lärdomar och tre nyttiga, användbara kunskaper som de fått genom undervisningen och kurslitteraturen.

Såväl när det gäller redovisningen av nya intressanta lärdomar som nyttiga användbara kunskaper är det tre temaområden som fokuseras av kursdeltagarna, nämligen de olika betydelserelationer som kan förekomma mellan ord, svensk ordbildningslära samt olika typer av ordkombinationer, alltså områden som alla bör spela en central roll i lärarnas egen ordkunskapsundervisning. Sammanfattningsvis ger redovisningarna vid handen att deltagarna har fått en utökad medvetenhet, många nya, betydelsefulla kunskaper och åtskilliga aha-upplevelser.

Filin, Ullamaija, Jaana Jokinen & Johanna Vaattovaara
Helsingfors universitet

Fredag, sektion 5D, sal F420

På väg mot akademisk expertis på två språk. Resultat av ett utvärderingsprojekt i inläraresvenska

Vid Helsingfors universitet är det sedan hösten möjligt att avlägga tvåspråkig kandidatexamen 2010 på två institutioner. För finskspråkiga är det andra språket svenska, för studenter med svenska som modersmål är det finska. Detta pilotprojekt utvidgas 2013, och år 2015 ska systemet tas i bruk vid hela universitetet.

Språkcentrum vid Helsingfors universitet ger språkundervisning och språkstöd till studenterna under studiernas gång. Därtill ansvarar Språkcentrum för ett forskningsprojekt som fokuserar på varför studenterna har valt tvåspråkiga kandidatstudier, hurdana deras erfarenheter av att studera på svenska är och hur språkkunskaperna utvecklas under studierna. Inom forskningsprojektet hoppas vi också få reda på hur studentens profil som språkinlärare korrelerar med inlärningsresultaten.

I föredraget presenterar vi forskningsprojektet närmare och redogör för ett av delprojekten. I projektet ombads en grupp svensklärare och en grupp infödda talare (icke-lärare) utvärdera texter skrivna av finska studenter som studerar på svenska. Vi ska presentera några iakttagelser om utvärderingen när det gäller betygsättning, likheter/olikheter i bedömningarna samt drag som bedömarna uppfattat som positiva/negativa i texterna.

Flyman Mattsson, Anna
Lunds universitet

Torsdag, sektion 2E, sal F497

Vad är språklig progression? En undersökning med utgångspunkt i grammatisk komplexitet och Sfi-läromedel

Språklig progression är ett begrepp som ofta används oreflekterat i olika sammanhang. Definitionerna kan variera och inte sällan saknas de helt. Så är fallet i flera Sfi-läromedel, vilket väcker frågan om vad som ligger bakom progressionstanken, om den skiljer sig mellan olika läromedel och om den är kopplad till teorier om hur språket utvecklas hos inläraren. Jag kommer i den här presentationen att rapportera från ett projekt där vi undersöker förhållandet mellan undervisning och inläring genom granskning av Sfi-läromedel utifrån andraspråksinläringsteorier. Ett antal aktuella Sfi-läromedel studeras dels utifrån processbarhetsteorins grammatiska utvecklingsnivåer (Pienemann 1998), dels utifrån allmänna mått på komplexitet som i sin tur bygger på studier av olika texttypers grammatiska egenskaper och innefattar tidigare använda mått som type/token ratio, fundamentalsvariation och ökad bisatsanvändning. För att komma åt progressionstanken utgör lärandemålen fokus för studien, det vill säga författarens upplägg av den språkliga utvecklingen. Jag kommer även att diskutera vad olika definitioner av progression kan få för konsekvenser för inlärnarnas språkutveckling.

Referens

Pienemann, M. (1998). *Language Processing and Second-Language Development: Processability Theory*. Amsterdam: John Benjamins.

Frank, Elisabeth & Ann-Christin Torpsten
Linnéuniversitetet, Kalmar

Torsdag, sektion 1E, sal F497

En-till-en-dator och skrivutveckling i flerspråkigt klassrum

Fenomenet ”en-till-en”-dator blir alltmer vanligt i svenska skolan. Vilka avtryck får denna företeelse i den pedagogiska praktiken? Presentationen som fokuserar elevers skrivutveckling bygger på en fallstudie av en flerspråkig klass i årskurs fyra där varje elev förfogar över en egen dator. Samtliga elever har svenska som andraspråk. Under ett läsår har klassen besökts vid flera tillfällen. Empirin består av elevtexter, observationer och intervjuer. Eleverna skriver med hjälp av datorn och sparar sina texter i individuella så kallade dropbox. Detta papperslösa förvarings-sätt anses vara mer lättåtkomligt och lätthanterligt än det traditionella där elevers texter samlas i pärmar.

Eleverna producerar texter men är osäkra på hur och var i dropboxen arbetet ska sparas. Ibland avslutar de utan att spara. När texter placerats i dropbox återvänder eleverna inte till dem och således bearbetas de inte. Lärarnas tid går i första hand till att lösa tekniska problem och i andra hand till att förmå eleverna att komma igång med skrivande. I ringa grad finns tid att ge eleverna återkoppling i själva skrivprocessen.

Eleverna uppfattar att lärarna läser texterna i dropbox. Några synliga tecken på att så är fallet kan de inte nämna. Vi kan konstatera att eleverna i ringa grad får respons. Om detta sker är det i allmänna ordalag, innan eleverna sparar i respektive dropbox. I sitt skrivande är eleverna således hänvisade till sig själva och nyttjar stavningskontrollen frekvent. Denna strategi framstår som förrädisk då felstavade ord inte markeras eftersom de är rätt stavade men utifrån en annan betydelse än den avsedda.

Dansk på arbejdspladsen for nye udenlandske vidensarbejdere

Center for Internationalisering og Parallelsproglighed, Københavns Universitet, udvikler fra 2012 til 2014 et nyt kursuskoncept for danskundervisning for vidensarbejdere i Københavnsområdet, med udgangspunkt i en behovsanalyse blandt udenlandsk personale på 4 universiteter i området: Københavns Universitet, IT-Universitetet, Danmarks Tekniske Universitet og Aalborg Universitet CPH. Udviklingen af kursuskonceptet er en af arbejdsprojekterne i et EU-socialfondsprojekt, Copenhagen Talent Bridge, hvis overordnede formål er at tiltrække og fastholde internationale vidensarbejdere i hovedstadsregionen.

Tanken er, at de nyansatte vidensarbejdere umiddelbart efter deres tiltrædelse kan komme i gang med danskurset, ud fra den betragtning, at det har væsentlig betydning for en positiv identitetsdannelse som legitime deltagere på arbejdspladsen, at dansktilægnelsen - og i særlig grad tilegnelsen af arbejdspladsspecifikt dansk - dels foregår i takt med, at de nyansatte integrerer sig på arbejdspladsen, og dels at dansklæringen netop tager udgangspunkt i den arbejdsmæssige kontekst.

Jeg vil i mit foredrag berøre centrale resultater fra første del af behovsanalysen: En omfattende spørgeskemaundersøgelse samt analyser af interviews med deltagerne på kurset, interviews der drejer sig om subjektive aspekter af deres sproglæring: konkrete erfaringer, følelser, motivationelle dynamikker etc.

Udgangspunktet for udviklingen af kursuskonceptet er bl.a. Bonny Norton, Claire Kramsch, Zoltan Dörnyeis tanker om subjektivitet, investering i sproglæringen og motivation set i et dynamisk perspektiv.

Kasustilegnelse i islandsk som andetsprog

I denne forelæsning vil der blive talt om kasustilegnelsens udvikling i islandsk som andetsprog. Resultaterne diskuteres i sammenhæng med Pienemanns processabilitetsteori og resultater fra Kristof Batens undersøgelse af kasustilegnelse i tysk som andet sprog.

I islandsk er der tale om 4 kasus; nominativ, akkusativ, dativ og genitiv. Da kasus er enten syntaktisk eller semantisk i islandsk er det almindeligt i teoretisk diskussion i Island at tale henholdsvis om strukturel kasus og leksikalsk kasus. Strukturel kasus siges at være regelmæssig kasus og det uddeles efter sprogets almene syntaktiske regler. Leksikalsk kasus inkluderer derimod undtagelser fra disse almene regler og oplysninger om leksikalsk kasus må forekomme i sprogets leksikon. Regelmæssighed findes dog i visse leksikalske kasus således at de er delt henholdsvis i tematisk kasus, der får kasus i forbindelse med argumentets tematiske rolle, og idiosynkratisk kasus, der er helt uforudsigeligt (Jóhannes Gísli Jónsson 1997-98:20-21).

Resultaterne viser at kasustilegnelsen i subjekter er som følger: strukturel kasus (nominativ) → tematisk kasus (dativ) → idiosynkratisk kasus (akkusativ og genitiv). I objekter er tilegnelsesrækkefølgen derimod således: tematisk kasus (dativ) → strukturel kasus (akkusativ) → idiosynkratisk kasus (dativ og genitiv).

Litteratur

- Baten, K. (2011). Processability theory and German case acquisition. *Language Learning*, 61:2, 455–505.
 Jóhannes Gísli Jónsson (1997–98). Sagnir með aukafallsfrumlagi. *Íslenskt mál*, 19–20, 11–43.
 Pienemann, M. (1998). *Language Processing and Second Language Development: Processability Theory*. Amsterdam: John Benjamins.
 Pienemann, M. (ed.) (2005). *Cross-Linguistic Aspects of Processability Theory*. Amsterdam: John Benjamins.

Skriftlig produksjon på et andrespråk innenfor en faglig kontekst

Andrespråksskriving på avansert nivå og spesielt blant voksne innlærere med en profesjonsbakgrunn er et lite utforsket område. Ved Universitetet i Oslo har vi over flere år gitt kurs i norsk språk og kommunikasjon for utenlandske leger. Ved opptak må deltakerne dokumentere norskkompetanse tilsvarende B2-nivået i det europeiske rammeverket. Kurset vi gir, går over fem uker og har et omfang på 72 timer. Ved eksamen besvarer deltakerne flere typer skriftlige oppgaver, herunder oppgaver av både beskrivende og argumenterende art, med medisinskfaglige tema. Det er relativt stor variasjon blant deltakerne, og i dette foredraget vil vi som data bruke eksamenstekster fra ett av kursene for å drøfte både hva som karakteriserer språket hos kandidater som er på nesten innfødt nivå, og hva som kjennetegner dem som ikke lykkes med fagskrivingen.

Karakteristiske trekk ved andrespråk på nesten innfødt nivå, både leksikalske og grammatiske, har tidligere vært behandlet i bl.a. Ekeberg 2004, og passiv, et sentralt trekk i fagskriving, har vært drøftet i Ryen 2008. Funn i disse arbeidene er relevante også for vår studie.

Referanser

Institutt for lingvistiske og nordiske studier. Kurs i norsk språk og kommunikasjon for utenlandske leger <http://www.hf.uio.no/iln/studier/programmer/norskkurs/norsk-for-leger/index.html>

Ekberg, L. (2004). Grammatik och lexikon i svenska som andraspråk på nästan innfödd nivå. I: K. Hyltenstam & I. Lindberg (red.), *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur.

Ryen, E. (2008). Passiv – en utfordring for innlærere av norsk som andrespråk. I: C. Carlsen, E. Moe, R. O. Andersen & K. Tenfjord (red.), *Banebryter og brobygger i andrespråksfeltet*. Oslo: Novus.

Tekster og personer i ASK-korpuset

ASK – norsk andrespråkskorpus, utviklet ved Universitetet i Bergen, er et elektronisk søkbart korpus med norske tekster skrevet av andrespråksinnlærere.

Tekstene er hentet fra to ulike tester som ble gitt for at teksttagerne skulle kunne dokumentere norskkunnskapene sine. Tekstene som ble lagt inn i ASK, er skrevet i perioden 1997-2007, testtagerne har alle bestått den aktuelle testen, de har ti forskjellige morsmål og fra de fleste morsmålsgruppene er det 100 tekster. Senere er 1222 tekster (av totalt 1736 innlærertekster) vurdert på nytt og tillagt et nivå fra CEFR-skalaen (fra A2 til C1). Innlærertekstene er tagget for grammatisk informasjon og manuelt feilkodet. I tilknytning til hver tekst er det en rekke selvrappoterte personopplysninger om testtageren.

Nå har vi analysert og sammenholdt person- og tekstvariablene både for å beskrive korpuset bedre og for å se etter sammenhenger mellom ulike variabler. Vi ser etter typiske profiler både for ulike morsmålsgrupper, innlærere med ulik utdanningsbakgrunn og kvinner og menn. Vi ser også etter typiske trekk ved tekster med ulik tekstlengde, tekster med ulike sjangrer eller oppgavetitler og tekster på hver ende av CEFR-skalaen.

I dette innlegget vil vi vise noen typiske profiler på grunnlag av person- og tekstvariablene, og vise om det er noen sammenheng mellom disse. Siden tekstene ble valgt ut tilfeldig, vil opplysningene fra de ulike innlærerne også kunne si noe om hvem som faktisk tok (og bestod) disse prøvene på slutten av forrige årtusen, hva slags bakgrunn de hadde og undervisningen de fulgte.

Green-Vänttinen, Maria & Hanna Lehti-Eklund
Helsingfors universitet

Torsdag, sektion 2B, sal F389

Pronomen och verb i muntliga test i svenska

Vårt föredrag handlar om muntliga prov i svenska som andraspråk i Finland. I den finska skolan pågår en stor satsning på muntlighet i undervisning av svenska. En ny kurs i muntlig interaktion och muntliga prov har införts i gymnasiet, vilket har inneburit omfattande fortbildning för svensklärarna. Det saknas en erfarenhet att bedöma muntliga prov i skolvärlden, eftersom sådana inte ingår i studentexamen. Studentexamen har haft en starkt styrande effekt på undervisningen.

I projektet *TalkScales* vid Helsingfors universitet studerar vi olika sätt att underlätta evalueringen av dialogiska test och öka reliabiliteten. Idén är att göra evalueringskriterierna mera genomskinliga genom att koppla ihop behärskan av vissa språkliga drag med nivåerna i den gemensamma europeiska referensramen för språk.

I vårt föredrag koncentrerar vi oss på behärskning av pronomen och verb i muntliga test. Verben är centrala i språklig utveckling och i synnerhet personliga pronomen påverkar begripligheten i interaktion (se Viberg 2004). Materialet består av test inspelade i åk 9. Testen har evaluerats enligt den europeiska referensramens skalor. Bedömningen visar att det finns en stor variation mellan elever i samma klass: där en del befinner sig på nivå A1 har andra redan nått B1.

Resultaten diskuteras bland annat med koppling till processbarhetsteorin (se t.ex. Pienemann 2005 och Håkansson & Flyman-Mattsson 2010). En beskrivning av språkspecifika drag i evaluering kan gagna utbildningen av bedömare av muntlig färdighet.

Hammarberg, Björn
Stockholms universitet

Fredag, sektion 5E, sal F497

Den flerspråkiga kompetensen och dess uppbyggnad. En analys av problematiska begrepp

I föredraget granskas några centrala begrepp inom flerspråkighetsforskningen som har relevans för inläringen av språk. Inledningsvis diskuterar jag kort den flerspråkiga potentialen och flerspråkighet som det normala fallet av språkkompetens hos människan. Den flerspråkiga kompetensens uppbyggnad behandlas utifrån två aspekter: dess holistiska natur och dess hierarkiska sammansättning hos individen. Att kompetensen i två eller flera språk fungerar holistiskt, och inte består av separata enspråkiga kompetenser, utgör förutsättning för tvärspråklig påverkan och aktivering av bakgrundsspråk i inläringssituationer, vilket nyare forskning har belyst. I fråga om den hierarkiska ordningen mellan språken hos en individ som reflekteras i termerna L1, L2 och L3, uppvisar aktuell litteratur disparata uppfattningar och oförenliga termdefinitioner. Vari denna hierarki egentligen består, ska diskuteras. Skilda förutsättningar råder när man talar om en individs repertoar av språk och dess successiva utbyggnad, och när fokus ligger på språkens roll i en inlärnings- eller användningssituation. I båda fallen finns problem att uppmärksamma. Distinktionen mellan förstaspråk (L1) och andraspråk (L2) verkar, trots att den inte alltid kan dras skarpt, vara grundläggande även i konstellationer av flera språk; evidens för detta är bland annat den s.k. ”L2-status-effekten”. Detta har implikationer för hur man definierar begreppen L1, L2 och L3. Olika förekommande definitioner ska granskas.

Harnæs, Liv A.* & Wim A. van Dommelen**

Fredag, sektion 5B, sal F389

*Universitetet i Oslo, **NTNU, Trondheim

Produksjon av norske vokaler hos L2-brukere med arabisk og russisk som morsmål

Vi vil presentere resultater fra en akustisk studie av de fire vokalfonemene /i/, /y/, /ɨ/ og /u/ i det norske talespråket til utenlandske studenter med arabisk og russisk som morsmål. Vi har målt vokalenes tre første formanter i fonologisk trykksterk stavelse, normalisert dem for å utjevne kjønnseffekten og sammenliknet resultatene med tilsvarende målinger av vokalene til norske morsmålsbrukere.

På grunnlag av vokalsystemene i arabisk, russisk og norsk forventet vi størst avvik hos studentene med arabisk som L1. Hypotesen ble til imidlertid ikke (eller i svært liten grad) bekreftet av dataene. I tillegg til avvik fra norsk vokalsystem har de to L2-gruppene større spredning i formantverdiene enn de norske morsmålsbrukerne. Resultatene demonstrerer også at vi ikke kan forklare L2-brukernes vokaltilegnelse/-produksjon ved hjelp av eksisterende modeller.

Litteratur

- Harnæs, L. A. (2009). Vokaler hos andrespråksbrukere: en akustisk og perseptuell studie. Vokaler i det norske talespråket til tre utenlandske leger med arabisk som morsmål. *NOA norsk som andrespråk, 1/2009*. Institutt for lingvistiske og nordiske studier, Universitetet i Oslo/Novus forlag.
- Kristoffersen, G. (2000). *The Phonology of Norwegian*. Oxford: Oxford University Press
- Strange, W. (2007). Cross-language phonetic similarity of vowels. Theoretical and methodological issues. In: O.-S. Bohn & J. M. Murray (eds.): *Language Experience in Second Language Speech Learning. In Honor of James Emil Flege*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- van Dommelen, W. A. (2007). The production of Norwegian vowels by French and Russian speakers. *Proceedings of the Sixteenth International Congress of Phonetic Sciences, Saarbrücken, 1633–1636*.

Holm, Lars

Torsdag, sektion 2E, sal F497

Aarhus Universitet, DPU

Evalueringsredskabers funktion i forhold til rammesætning af tosprogede elevers literacy

Med afsæt i Latour's teoretiske perspektiv, at mennesker delegerer roller og ansvar til artefakter, og at der derfor er væsentligt at spore de objekter, der cirkulerer indenfor og mellem "sites of human social interaction" (Latour 2005), sættes der i dette paper fokus på evalueringsredskabers funktion i forhold til rammesætning af tosprogede elevers literacy. Latour tilskriver ikke objekter – fx i form af et evalueringsredskab – kausal kraft, men han argumenterer for, at objekter spiller en central rolle gennem den betydning, som mennesker delegerer til dem. Objekter bliver artefakter – eller "co-actors" i et netværk gennem den agency, som menneskelige aktører delegerer til dem. Herudover medierer artefaktet interaktion og skaber en betydning, der er forbundet med andre steder og andre tider. Brandt & Clinton skelner i den forbindelse mellem to processer. De taler på den ene side om "localising moves", hvor lokale aktører fortolker og adapterer mere generelle kategorier og artefakter ud fra den lokale kontekst, og på den anden side om "globalising connects", som bringer lokale aktører på linje med større og fjerne kollektiver og synkroniserer individuelle handlinger med andre handlinger. For at opnå indsigt i artefaktets semiotiske funktion i et betydningsnetværk fordres en etnografisk inspireret tilgang, hvor der sættes fokus på aktørperspektiver i de netværk, hvor artefaktet spiller en rolle. På baggrund af interviews og observationer fra tre folkeskoler i Danmark sættes der fokus på, hvilken betydning der delegeres til evalueringsredskaber af literacy i forhold til tosprogede elevers literacy i indskolingen, og hvilke fortællinger om elevenes literacy der skabes.

Holmen, Anne
Københavns Universitet

Fredag, sektion 5D, sal F420

Parallelsprogspolitik og andetsprog – uforenelige størrelser?

I en nylig redegørelse for det danske sprogs status konkluderer Dansk Sprognævn, at presset på dansk sprog fortsat øges, og man anbefaler lovgiverne at ”overveje nøje hvordan de sikrer at dansk som modersmål ikke svækkes, hvis de beslutter at fremme brugen af engelsk især i uddannelsessystemet” (2012:2). Dansk Sprognævn tager her udgangspunkt i en konkurrence-situation mellem dansk og engelsk, dvs. i én type parallelsproglighed. En anden type bygger på den mere neutrale definition af parallelsproglighed, som findes i den nordiske sprogdeklaration, hvor begrebet ses som en ”samtidig anvendelse af flere sprog inden for et eller flere områder, hvor sprogene hverken dominerer eller erstatter hinanden”. Denne type genfindes i flere nordiske universiteters sprogpolitik (se bidragene i Gregersen, Josephson, Kristinsson & Östman 2012). Begge måder at tænke på lider imidlertid under den svaghed, at den sproglige diversitet på universiteterne og i befolkningen som helhed ignoreres. Det betyder dels, at andre sprog end dansk og engelsk får en svag repræsentation i sprogpolitikkerne, og dels at der ses helt bort fra, at de nationale sprog ikke er modersmål for alle. I det aktuelle oplæg vil jeg med udgangspunkt i undersøgelser på Københavns Universitet diskutere, hvilken læringssituation studerende med dansk som andetsprog sættes i, når dansk tages for givet som undervisnings- og læringssprog, og hvordan et lokalt og globalt perspektiv kan kombineres i universitetets sprogpolitik (Lindberg 2009).

Litteratur

Dansk Sprognævn (2012). *Dansk sprogs status*.

Gregersen, F., Josephson, O., Kristinsson, A. P. & Östman, J.-O. (red.) (2012). *Domænetab og parallelsproglighed på nordiske universiteter*. Bergen: Fagbokforlaget. (*Nordisk tidsskrift for andrespråksforskning (Nordand)*, 7:2; temanummer.)

Lindberg, Inger (2009). I det nya mångspråkiga Sverige. *Utbildning & demokrati*, 2, 9–38.

Nordisk Råd (2007). *Deklaration om nordisk språkpolitik*. Nordisk Ministerråd.

Høie, Else Marie
Universitetet i Oslo

Lördag, sektion 6D, sal F420

Literacy – profesjonelle muntlige ferdigheter for det moderne arbeidslivet

Masteroppgaven “*En egen stemme. Analyse av kommunikativ virksomhet hos minoritets-språklige pleiere på en omsorgsinstitusjon*”, UiO 2009, tar utgangspunkt i forståelsen av literacy som en ubrutt læringsprosess for at mennesker i det moderne arbeidslivet skal nå egne mål, utvikle kunnskaper og delta fullt ut i samfunnet (The Plurality of Literacy, UNESCO 2004).

Literacy begrenses ikke til skriftkyndighet. Å kunne handle og interagere i det komplekse moderne samfunnet krever framfor alt *kommunikative og profesjonaliserte ferdigheter*.

Studiens overordnede problemstilling, *Hvordan ytrer virksomhetens muntlige profesjonelle kompetanse, literacy, seg i de fem samtaleene i Norsktimen?*, viste hvordan deltakerne, med varierende faglig og språklig utgangspunkt, utnyttet ressursene i samtalerammen.

Autentiske opptak av fem samtaler av ni minoritetspråklige omsorgsarbeidere utgjør datamaterialet. Conversation Analysis (CA), med vekt på sekvensielle og relasjonelle forhold, foruten Per Linells forståelse av kommunikative sjangre eller aktivitetstyper innen den egne virksomheten (Linell 1998), er analysens basis.

Mål: Tilegnelse av fagspråk innen omsorgs- og pleiefag. Undersøkelsen kommenterer endringer i språklige bidrag før og etter at lærer/undervisning kom inn i prosjektet, fra et samtaleanalytisk ståsted. Studien viste overraskende at *tidsfaktoren* og ikke *samtalens institusjonalisering* utgjorde samtaleutviklingens begrensning. 40-70 % ansatte innen omsorgs-

sektoren i Norge er minoritetsspråklige. Samtalene og analysene løfter fram relevansen av muntlige, profesjonelle ferdigheter innen omsorgsyrkene, med andrespråket norsk som jobb- og kommunikasjonsspråk. Denne muntlige profesjonelle kompetansen, nødvendig i alle arbeidskraftsøkende sektorer, uttrykker nettopp de kommunikative ferdighetene UNESCO definerer som avgjørende suksessfaktorer i et moderne arbeidsliv.

Janik, Marta O.

Fredag, seksjon 5B, sal F389

Adam Mickiewicz Universitetet i Poznan & Universitetet i Bergen

Adjektivkongruens i polsk-, engelsk- og tyskspråkliges norske mellomspråk – en korpusbasert del av et ph.d.-prosjekt

Norsk, engelsk og tysk hører til den germanske språkgruppen, og har mye til felles både når det gjelder ordforråd og grammatikk. Polsk står ganske fjernt fra disse språkene, og språket mangler noen kategorier som finnes i de resterende, f.eks. bestemthet. Likevel performerer polskspråklige norskinnlærere bedre i adjektivkongruens enn engelsk- og tyskspråklige, noe som kanskje kan forklares med positiv transfer ettersom adjektivkongruens er ganske utbygget i polsk og norsk i forhold til de to andre.

I innlegget vil jeg presentere analyser av data hentet fra ASK-korpuset (Norsk andrespråkskorpus; <http://gandalf.uib.no/ask/>). Jeg vil prøve å forklare hvorfor de polskspråklige informantene bøyer adjektiver oftere korrekt enn de tysk- og engelskspråklige, og hvorfor de sistnevnte performerer dårligst. Dessuten vil jeg vise noen karakteristiske trekk i utviklingen av denne kompetansen, f.eks. økning i antall feil og samtidig reduksjon av feilprosent fra det lavere til det høyere nivået og økning av antall adjektiver brukt i friskrivning. I tillegg vil jeg presentere morsmålsgruppens typiske feil, f.eks. oftere manglende kongruens i adjektiver i predikativ stilling hos de tyskspråklige enn hos de polskspråklige.

Ph.d.-prosjektet mitt handler om hvordan adjektivkongruens blir tilegnet av polskspråklige norskinnlærere. Jeg vil prøve å finne læringsløyper som alle polske innlærere følger, og fastslå om og på hvilken måte det forekommer transfer i de testedes performanse. Tysk- og engelskspråklige informanter vil jeg benytte som kontrollgrupper for å oppfylle Jarvis og Pavlenkos (2008) krav for transferbevis.

Litteratur

Jarvis, S. & Pavlenko, A. (2008). *Crosslinguistic Influence in Language and Cognition*. New York & London: Routledge.

Johansson Kokkinakis, Sofie, Julia Prentice & Carina Carlund

Torsdag, seksjon 2C, sal F413

Göteborgs universitet

Utformning av vokabulärtest och kollokationstest för högre akademiska studier

Språket som studenter möter vid högre akademiska studier utgör ofta en utmaning för både studenter med svenska som modersmål och för studenter med ett annat modersmål. För att möta universitetets språkliga krav måste studenter både lära sig att behärska en fackspråklig vokabulär samt ett generellt akademisk språkbruk vilket är gemensamt för olika ämnesområden. För tillgodose studenters behov av kunskap om det akademiska ordförrådet så har en svensk akademisk ordlista utvecklats (Jansson et al. 2012) vid Göteborgs universitet. En ordlista kan dels användas som resurs i undervisningen och vid självstudier, dels som utgångspunkt för att undersöka studenters kunskap om ord och även fraser.

Ord och fraser/ordkombinationer som kan klassificeras som akademiska har i detta sammanhang en jämn spridning i artiklar, avhandlingar och kurslitteratur som används på universitetsnivå. Orden återfinns oftast inte i samma betydelse i vardagsspråket, t.ex. i tidningstexter eller romaner. Exempel på sådana ord är ”reflektera, analysera, argumentera”.

Detta konferensbidrag beskriver innehåll och utformning av ett vokabulärtest och ett kollokationstest baserade på samma textkorpus av akademiska texter inom humaniora som den svenska akademiska ordlistan genererats ifrån <http://spraakbanken.gu.se/swe/resurs/sweachum>.

De två testerna kommer att prövas ut på studenter med varierande språklig bakgrund under våren i samarbete med Språkhandledningen vid Göteborgs universitet <http://www.utbildning.gu.se/student/sprakhandledning>.

Referens

Jansson, H., Johansson Kokkinakis, S., Ribbeck, J. & Sköldberg, E. (2012). A Swedish academic word list: methods and data. I: *Proceedings of 15th EURALEX International Congress, Oslo 7-11 augusti, 2012*. http://www.euralex.org/proceedings-toc/euralex_2012/

Juvonen, Päivi & Ulrika Magnusson

Torsdag, sektion 1C, sal F413

Stockholms universitet

Språkutvecklande interaktionsmönster och arbetssätt. Om nyanlända elever och lärarstyrd interaktion i klassrummet

De nationella styrdokumenterna för det svenska skolväsendet förespråkar på goda vetenskapliga grunder en kommunikativ språkundervisning i såväl svenskämnet, svenska som andraspråk som de moderna språken. Flera skolforskare betonar vikten av att elever med annat modersmål än svenska erbjuds tillfällen att använda svenska språket ofta, i olika funktioner, i olika sociala sammanhang och med varierande grad av kontextuellt stöd och kognitiva utmaningar. Språkutvecklingen främjas vidare av en dialogisk interaktionell struktur där eleverna ges tillfälle att befråga, vidareutveckla etc såväl formen som innehållet i det som sägs, dvs. att tillsammans med andra skapa mening. I klassrummet kan läraren genom att arbeta medvetet språkutvecklande ytterligare understödja elevernas språkutveckling.

Alla elevers språkutveckling kan främjas av språkutvecklande arbetssätt, men behovet av stöttning är störst bland andraspråkelever som anländer till Sverige vid skolstart eller under skoltiden; de nyanlända eleverna. Under 2012 har ett tjugotal lärarstudenter vid Stockholms universitet skrivit sina självständiga arbeten inom ämnet språkdidaktik med fokus på nyanlända elevers studieframgång inom två kommuner. Flera av arbetena har på ett eller annat sätt fokuserat på de interaktiva mönstren i olika lärarledda aktiviteter, fördelningen av talutrymmet, responsstyrning eller på explicita stötningsstrategier som lärarna använt sig av i undervisningen av nyanlända elever. I föredraget presenterar vi våra allmänna iakttagelser och slutsatser om interaktionsmönstren och stötningsstrategierna baserade på studentarbetena samt egna analyser av delar av materialet. Materialet ger sammantaget en bred bild av kommunernas modell för mottagande av nyanlända, vilka utvärderas i föredraget.

Jürna, Merike

Fredag, sektion 5D, sal F420

University of Copenhagen

Parallel language use in university context

Parallel language use is a concept coined in the Nordic countries in the light of globalisation and increasing use of English to maintain the use of the Nordic national languages as dominant in respective societies and prevent the Nordic languages from losing domain to English, mainly in the field of science and higher education. I will discuss some of the challenges related to linguistic practices, that a modern internationalised university – with the University of Copenhagen (KU) as an example – faces, when trying to fulfil the expectations set from the national community on one hand and striving to be an attractive international university, both globally and locally, on the other.

I will exemplify some practices of parallel language use based on my empirical research on language behaviour of international researchers at KU and their specific and varied needs for Danish language competencies in the academic work and in social settings at KU.

I have used both quantitative and qualitative methods for gathering, documenting and analysing data: an electronic questionnaire was completed by 158 internationals, 14 individual interviews based on the answers in the questionnaire were carried out and 3 in-depth case studies completed. The latter included self-recordings, observation, audio- and video recordings and a diary kept by the informants as well as filling in the questionnaire and participating in the interview.

Jølbo, Ingri D.
Universitetet i Oslo

Fredag, sektion 3A, hörsal F11

Skriving på et andrespråk – identitet, aktørskap og stemme

Betydningen av å være en god skriver i dagens samfunn er stor, og en av skolens viktigste oppgaver er å sikre elevene en god skriveopplæring. En slik skriveopplæring vil inkludere subjektive sider ved skrivingen, som for eksempel hvordan skriveren kommuniserer med leseren og på hvilke måter hun/han presenterer tema i teksten på (Berge 2005).

I denne presentasjonen vil jeg vise hvordan noen tekster skrevet av elever med norsk som andrespråk kan analyseres med tanke på subjektive sider ved skrivingen. Begrepene jeg tar utgangspunkt i er *identitet*, *aktørskap* (agency) og *stemme* (voice). Prosjektet har en sosiokulturell teoretisk ramme og tekstene tolkes innen rammeverket til funksjonell grammatikk (Halliday & Matthiessen 2004). Det er de metaspråklige funksjonene ideasjonell, mellommenneskelig og tekstuell posisjonering som blir vektlagt. Teoretikere som Ivanič (Ivanič 1998; Ivanič & Camps 2001) og Bakhtin (Hall et al. 2005) er også aktuelle i denne presentasjonen.

Utgangspunktet for analysene er datamaterialet jeg har samlet inn som en del av mitt phd-prosjekt om skriving på et andrespråk. Materialet ble samlet inn gjennom en periode på seks måneder i en klasse ved en grunnskoleavdeling for minoritetsspråklig ungdom i Oslo. Ungdommene har kort botid i Norge (tre–fem år) og er i alderen 17–20 år. I tillegg til å samle inn elevenes tekster, skrev jeg observasjonslogg fra alle norsktimene til klassen. Syv av elevene i klassen, samtlige med somalisk språkbakgrunn, er prosjektets hovedinformanter. Disse er det gjort flere dybdeintervjuer med. I tillegg til logg, tekster og intervjuer består datamaterialet av samtaler med klassens norsklærer og en somalisk rådgiver.

Referense

- Berge, K. L. (2005). *Ungdommers skrivekompetanse*. Oslo: Universitetsforl.
- Hall, J. K., Vitanova, G. & Marchenkova, L. (2005). *Dialogue with Bakhtin on Second and Foreign Language Learning: New Perspectives*. Mahwah, N. J.: Lawrence Erlbaum.
- Halliday, M. A. K. & Christian M. I. M. Matthiessen (2004). *An Introduction to Functional Grammar*. London: Arnold.
- Ivanič, R. (1998). *Writing and Identity: The Discoursal Construction of Identity in Academic Writing*. Amsterdam: Benjamins.
- Ivanič, R. & Camps, D. (2001). I am how I sound: Voice as self-representation in L2 writing. *Journal of Second Language Writing*, 10, 3–33.

Kahlin, Linda & Ingela Tykesson
Södertörns högskola

Fredag, sektion 4D, sal F420

Svarsresponser i utlandskopplade servicesamtal

Med eksempel från telefonsamtal mottagna vid callcenter för färdtjänstbeställning vill vi belysa hur operatörerna ger respons på den information de begär från uppringaren. Det gäller särskilt operatörer med andra modersmål än svenska, för vilka svenska är arbetspråket. Dessa molda-

viska operatörer har gått en intensivkurs i svenska under sex månader. Exempler är hämtade ur ett material av totalt 800 färdtjänstssamtal, inspelade i Moldavien och Sverige.

Uppringarna är personer i Sverige som beviljats färdtjänst – en sorts subventionerade taxiresor – på grund av någon funktionsnedsättning. Till största delen består färdtjänstssamtalen av informationssökande frågor från operatörerna, som behöver få fram svar som är relevanta och innehåller tillräckligt med information att skriva in i datorns logistikprogram. Samtalen ska genomföras snabbt: genomsnittstiden för ett färdtjänstssamtal är 90 sekunder. Samtidigt är det viktigt att beställningen blir korrekt och att uppringaren blir trevligt bemött.

I samtal är det vanligt att svaret på en fråga följs av en så kallad tredjetur. I denna demonstrerar frågeställaren sin förståelse och ger ett ”kvitto” på att svaret är mottaget. Att ett sådant kvitto uteblir kan i en del fall leda till att den tillfrågade blir osäker och tror att svaret behöver upprepas eller förtydligas. I färdtjänstssamtal är det ett vanligt mönster att tredjeturer är minimala eller utelämnas helt. Några förklaringar till detta är tidspress, stark styrning från datorsystemet eller att båda parter är rutinerade och därför strävar efter effektivitet. Vi vill diskutera andra tänkbara förklaringar, som kan vara bristande kommunikativ kompetens hos operatörerna och skillnader i lokala samtalskulturer.

Kaivapalu, Annekatrin
Tallinn University & Jyväskylä University

Fredag, sektion 4C, sal F413

Mutual intelligibility in language learning context – symmetrical or not?

Trying to decipher a text in an unknown language (L2) we first resort to our first language. With a closely related L2 it is possible to base assumptions about words and grammatical relations on the L1. The starting point is what is similar between the L2 and L1.

The paper addresses mutual intelligibility of two Finno-Ugric languages, Finnish and Estonian, in language learning situation. This study is a part of the international research project REMU (Receptive Multilingualism) of universities of Eastern Finland, Jyväskylä and Tallinn. The overall goal of the project is to explore what opportunities the close relationship of Finnish and Estonian languages offers for mutual intelligibility and what the readers and listeners pay attention to when attempting to understand a previously unknown but closely related language, Finnish for Estonians and Estonian for Finns.

This paper addresses the question of symmetry of the intelligibility: do the Estonians understand the Finnish written text better than the Finns understand the Estonian text or vice versa? Two groups of learners were recruited for the study: Finnish university students (50) and Estonian students (50), all with no prior knowledge and experience of the L2. Both groups were given the same text *Bridge over the sea* respectively in Estonian and Finnish and then asked to describe its contents in writing. Translating was also encouraged. This paper presents the results of the quantitative analysis of the text comprehension.

Kirilova, Marta Kunov
University of Copenhagen

Fredag, sektion 4D, sal F420

Linguistic and cultural fluency in job interviews in Denmark

Based on an ethnographic study of 41 authentic job interviews with non-native speakers of Danish, this paper aims at answering two questions:

1. How do successful and unsuccessful job applicants communicate in terms of linguistic and cultural resources?
2. Do the job panels' ideologies and stereotypes influence the evaluations of job applicants and if yes – how?

The presentation focuses on the concepts *linguistic fluency* and *cultural fluency*. Linguistic fluency is developed as a dialogic practice and not a monologic individual skill by negotiating both mutual understanding (Bremer, Roberts et al. 1996) and problems with non-standard Danish.

Cultural fluency (Kirilova 2013), seen as the ability to demonstrate conventionalized knowledge, attitudes and emotions that are expected by and shared with the gatekeeper or the interlocutor-in-charge is also a matter of negotiation and expressing co-membership (Erickson and Shultz 1982). The analysis reveals how cultural fluency is done situationally and changes in every frame or activity type. It is interconnected with linguistic fluency though it might function as a “higher”, more abstract level of fluency and is just as important as the pure mastering of the mechanics of language. The discussion addresses the growing tension between bureaucratic fairness and super-diversity (Vertovec 2007) in post-modern institutional gatekeeping encounters.

Kowal, Iwona

Jagellonska universitetet, Kraków

Fredag, sektion 4C, sal F413

Hur dynamisk är inläringen av svenska som L3?

Under de senaste åren har teorin för dynamiska system fått allt mer uppmärksamhet i andraspråksinläringen. Baserat på denna teori beskrivs språkinläringen först och främst som en icke-linjär process vilket innebär att inläringen inte är en jämn stigning av språkliga färdigheter utan att dessa utvecklas i olika tempo. Dessutom anses språkinläringen vara beroende av begynnelsevillkor, dvs. små förändringar i inläringens initiala skede kan leda till oförutsägbara resultat i framtiden (den s.k. fjärilseffekten). Detta kan t.ex. vara en förklaring till varför inlärare som i liten grad skiljer sig åt i början av inläringen kan nå helt olika behärskningsnivåer i andraspråket även om de fick samma slags undervisning. Språkinläringen bildar dessutom ett dynamiskt system eftersom den möter permanenta förändringar med (ibland stor) variabilitet så att det egentligen blir omöjligt att förutse eller definiera slutnivån.

I föredraget presenteras resultat från ett treårigt projekt i vilket inläringen av svenska som L3 undersökts. Analysen omfattar utveckling av komplexitet, korrekthet och flyt i skriven produktion från början av inläringen upp till C1-nivån. I experimenten deltog 15 polska studenter med tyska som L2. Resultaten av undersökningen stödjer de grundläggande antagandena att andraspråksinläringen inte pågår linjärt och uppvisar stor variabilitet. Dessutom visar analysen att utvecklingen av de undersökta färdigheterna inte är parallell och kännetecknas av stora individuella skillnader.

Kristjánsdóttir, Bergþóra

Aarhus Universitet, DPU

Fredag, sektion 5C, sal F413

Dansk, danisering og danskhed – uddannelsespolitisk præmis for dansk som andetsprog

Sproglige minoritets elever blev indskrevet i den danske folkeskolelov i midten af 1970'erne. Siden da har der været stridigheder om, hvilke spor elevgruppen skal have lov til at sætte i det statslige curriculum, ligeså vel som der har været stridigheder om andetsprogsfaglighed og flerkulturelle problemstillinger i læreruddannelsen. Efter en gradvis etablering af dansk som andetsprog som fag igennem 90'erne, hvor der på linje med andre fag i folkeskolen blev udarbejdet fagbeskrivelse for faget dansk som andetsprog og hvor dansk som andetsprog blev et selvstændigt sprogfag i læreruddannelsen fra 00'erne, tegner udviklingen i 10'erne et dystert billede. I en ny læreruddannelsesreform gældende fra 2013 er dansk som andetsprog eksempelvis blevet fjernet som sprogfag. Dansk som andetsprog er i dag så trængt, at det ikke bidrager til at skabe flersproglige forestillinger blandt elever, forældre og professionelle.

Ved at sette den historiske utvikling af dansk som andetsprog i et internasjonalt perspektiv udfoldes diskussionen om uddannelsespolitiske valg i globaliserede samfund. På den nationale hjemmefront udgør misforholdet mellem det flerkulturelle samfund og den uddannelsespolitiske præmis om dansk som den naturlige modersmålsnorm et demokratisk problem, som fortsatt vil skabe konflikter, hvis ikke diskursen ændres.

I oplægget fokuseres der på, hvordan sprogethed og pædagogik konstrueres i uddannelsespolitiske diskurser i spændingsfeltet mellom det flerkulturelle og monokulturelle for at belyse med hvilke begrunnelser dansk som andetsprog underordnes et bredere nationalismeparadigme.

Kulbrandstad, Lars* Anders, Anne Golden & Kari Tenfjord*****

Fredag, seksjon 3B, sal F389

*Høgskolen i Hedmark, **Universitetet i Oslo, ***Universitetet i Bergen

Tekster i testsituasjoner

Personer som i en testsituasjon skal skrive en tekst for at ferdighetene deres på et andrespråk skal måles, vil normalt ha som overordnet kommunikativt formål å vise hvor godt de behersker språket som testen gjelder for. I tillegg vil de – bevisst eller ubevisst – framforhandle en identitet som antas å kunne bidra til å skape et fordelaktig inntrykk på sensorene. Sann sett er det å ta en språktest en retorisk handling, der det skjer en ”etoskonstruksjon” og testtakerne posisjonerer seg på ulike måter.

I et prosjekt som vi er i gang med, undersøker vi blant annet hvordan innlærere av norsk som andrespråk presenterer seg i tekster de har skrevet som del av *Språkprøven i norsk for voksne innvandrere*, hvordan konstruerer sitt etos. Vi ser blant annet på i hvilken grad testtakerne framstår som handlekraftige eller passive, om de er ego-orienterte eller orientert mot fellesskap, og om de er nyttefokuserte eller verdifokuserte. Ett spørsmål vi stiller i forbindelse med denne delen av prosjektet, er om testkandidatenes ulike måter å presentere seg på kan ha innvirkning på hvordan språkferdighetene deres blir vurdert.

I innlegget vil vi legge fram og diskutere foreløpig resultater av studien.

Kulbrandstad, Lars Anders & Marte Monsen

Fredag, seksjon 3A, hørsal F11

Høgskolen i Hedmark

Hva lærer skandinaviske skoleelever om andrespråk og flerspråklighet?

I en studie av læreplanen for norskfaget og lærebøker i norsk for ungdomstrinnet (13–16 år) påviste Kulbrandstad (2002) at språklig mangfold knyttet til økt innvandring i liten grad ble behandlet i det undersøkte materialet. Læreplanen hadde en sterk nasjonal og majoritetskulturell innretning og inneholdt ingen momenter som gjaldt nye varieteter av norsk, nye minoritetsspråk eller nye språkbruksmønstre. Dette ble reflektert i lærebøkene. Annen forskning har vist at lærebøkene langt på vei styrer undervisningen i norsk skole, og det er derfor grunn til å anta at norske ungdomsskoleelever på begynnelsen av 2000-tallet fikk liten hjelp gjennom norskfaget til å skaffe seg kunnskaper om og forståelse for den økende språklige heterogeniteten i samfunnet.

I en ny studie gransker vi hva de någjeldende læreplaner for fagene dansk, norsk og svensk på ungdomstrinnet i de respektive landene inneholder av læringsmål og innholdsmomenter som gjelder andrespråk, minoritetsspråk og flerspråklighet. Videre har vi valgt ut de tre mest brukte læreverkene for det aktuelle faget i hvert land og registrerer alt som står om talemålsvariasjon og språklig mangfold. Vi registrerer også i hvilket omfang og hvor inngående slike temaer er behandlet. I innlegget vil vi presentere og diskutere resultater fra studien.

Referens

Kulbrandstad, L. A. (2002). Større språklig mangfold – didaktiske utfordringer for norskfaget. *Tospråklig opplæring og inkludering in den flerkulturelle skolen. Rapport fra konferanse. Høgskolen i Oslo 15.–16. september 2001*. Oslo: Senter for kompetanseutvikling i den flerkulturelle skolen.

Kuosa, Anne-Maria

Torsdag, sektion 2D, sal F420

Åbo universitet och Östra Finlands universitet

Finskspråkiga juristernas kommunikationsfärdigheter i det svenska språket i arbetslivet

Finland har två nationalspråk, finska och svenska. Vid tvåspråkiga och statliga myndigheter krävs kunskaper i båda språken, om högskoleexamen är behörighetsvillkor för anställningen. Som en del av sin högskoleexamen når alla studerande en viss nivå i båda nationalspråken. Det svenska språket är en obligatorisk del av alla finska högskoleexamen. Studerandena har som en del av sina studier LSP-kurser i svenska och avlägger en språkexamen i samband med sina svenskkurser.

I detta sektionsföredrag är det fråga om svenskkurserna vid juridiska fakulteten vid Åbo universitet. Syftet med min forskning är att kartlägga de kommunikativa behov som de finskspråkiga juristerna har i arbetslivet och formulera dessa behov som inlärningsmål för svenskundervisningen vid juridiska fakulteten. I detta föredrag kommer jag att presentera en behovsanalys som utförs inom de branscher där juristerna arbetar.

Ladegaard, Uffe*, Lone Wulff**, Birgit Orluf* & Winnie Østergaard*** Fredag, sektion 4A, hörsal F11

*UC Lillebælt, **UCC, ***UC Nordjylland

Flersprogede elever som brugere og fortolkere af literacy

Dette paper bygger på det igangværende forskningsprojekt ”Tegn på sprog”, som fokuserer på literacy-undervisning i flersprogede klasserum i Danmark. Projektets Mål er at undersøge flersprogede elevers komplekse brug af lingvistiske og semiotiske ressourcer, som er tilgængelige for dem med et særligt fokus på elever som brugere og fortolkere af literacy (Blackledge & Creese 2010).

”Tegn på sprog” er et langtidsstudie (2008–2014), som følger elever og lærere i fem forskellige klasser i Danmark – alle karakteriseret ved, at de har en betragtelig koncentration af sproglig diversitet. Forskningsprojektet ”Tegn på sprog” er baseret på et socialsemiotisk teori-grundlag, hvor tilegnelsen af skriftsystemer betragtes som en proces, hvorigennem børn skaber betydning ud fra den information, der er tilgængelig for dem i de sociale fællesskaber, de indgår i (Kenner *et al.* 2004; Kress 2001; Laursen 2011).

Metodologisk bygger projektet på en etnografisk tilgang (Blommaert 2003). Datamaterialet indbefatter klasserumsobservationer og -interventioner, uformelle interaktioner med eleverne, semistrukturerede interviews og indsamling af artefakter produceret af eleverne i forbindelse med disse aktiviteter. Dette paper vil fokusere på de dataindsamlingsaktiviteter, som har til formål at undersøge elevernes involvering med tekster på flere sprog.

Formålet med paperet er at illustrere, hvordan elever i et flersproget klasserum aktivt og kreativt skaber mening som brugere og fortolkere af literacy, med særlig fokus på de muligheder for meningsskabende strategier flersprogede tekster giver eleverne i interaktionen med hinanden og med voksne.

Lahtinen, Sinikka* & Outi Toropainen**

Fredag, sektion 4E, sal F497

*Åbo universitet, **Jyväskylä universitet

Utveckling av frågor hos L2-inlärare i finska och svenska i Finland

I presentationen syftar vi till att fördjupa kunskapen om utvecklingen av frågor hos L2-inlärare i finska och svenska. Vi är intresserade av i vilka funktioner inlärare använder frågor i specifika skriftliga kommunikationskontexter men också av hur frågorna används på olika färdighetsnivåer (A1–C2) som ingår i CEFR-skalan (*Common European Frame of Reference*). Materialet

i studien utgörs av e-postmeddelanden som L2-inlärare skrivit utgående från tre kommunikativa skrivuppgifter: e-post till en vän, e-post till läraren och e-post till nätbutiken, sammanlagt 1003 e-postmeddelanden på L2-finska och 960 på L2-svenska. Skribenterna representerar grundläggande och gymnasial utbildning samt universitetsnivå.

Vår undersökning är en delstudie i forskningsprojektet *Topling* som eftersträvar att föra närmare varandra forskningen i andraspråksinläring och utvärdering av skriftlig språkfärdighet. Behovet av att integrera forskning inom andraspråksinläring och språktestning har uppmärksamats på senare tid (t.ex. Hulstijn, Alderson & Schoonen 2010). Huvudsyftet i *Topling* är att undersöka inläring av skriftliga färdigheter i L2 engelska, finska och svenska inom det finska skolsystemet.

Inläringen av frågekonstruktioner i L2-svenska har undersökts med hänsyn till ordföljden av exempelvis Hammarberg (1985) och Philipsson (2007) medan frågornas pragmatiska funktioner och sambandet mellan behärskning av frågor och CEFR-nivå inte har närmare studerats. Vad gäller inläring av L2-finska har frågekonstruktioner oss veterligen inte tidigare undersökts i samma grad som i L2-svenska. Enligt våra preliminära resultat använder inlärare frågor på samtliga färdighetsnivåer men strukturerna blir mer komplexa och artiga i och med förbättrade språkkunskaper.

Laursen, Helle Pia
Aarhus Universitet, DPU

Fredag, sektion 3A, hörsal F11

Flersprogede børns investering i sprog og literacy

Når flersprogede børn engagerer sig i en udforskning af semiotiske ressourcer, knyttet til flere skriftsprog, er de samtidig i gang med en udforskning og konstruktion af potentielle flersprogede identiteter (Kramsch 2009). I dette paper sætter jeg fokus på, hvordan en gruppe flersprogede børn i de første skoleår forhandler repræsentationer af sig selv som læsere og skrivere og som flersprogede individer, og hvordan de trækker på forskellige forestillede verdener (Holland et al 1998) som interaktionelle ressourcer i en social betydnings- og identitetsdannelse, der positionerer dem forskelligt i relation til hinanden og i relation til diverse diskurser om literacy og flersprogethed. Data stammer fra forskningsprojektet *Tegn på Sprog*, der er et studie af flersprogede børns literacy (Laursen 2011, 2012). Projektet anlægger et socialemiotisk og interaktionistisk syn på literacytilegnelse (Kress 2001, 2007; Kenner et al 2014). Med afsæt i en række etnografiske og kvasi-eksperimentelle data undersøges, hvordan børn som sociale agenter skaber betydning ud fra de sproglige og semiotiske ressourcer, som er tilgængelige for dem i de literacypraksisser, de indgår i, og som på forskellige måder er rammesættende for deres investering i literacy og i egen personlig og social identitet.

Lehtonen, Tuija
University of Jyväskylä

Lördag, sektion 6D, sal F420

Finnish for nurses. Teachers designing online language learning material for health care: what is seen as an affordance?

In Finland, the National Board of Education and Ministry of the Interior have together started to support the online learning of Finnish as part of a larger adult immigrant integration initiative. The five year online language learning project called AIKIS started in 2008. The project is funded by the ESF and one focus is on vocational education. AIKIS can also be seen as part of the immigration policy, since the vocational material is aimed for sectors suffering from labour shortage, e.g. nursing. Furthermore, it has had an emphasis on F2 language pedagogy, as for the first time, practising F2 teachers and vocational teachers have together designed the material contents.

This paper describes what kinds of issues affected the choices teachers made when designing the material; in fact, the analysis showed that teachers' lived experiences (Van Manen 2010)

and emotions can have significance in decisions on material contents and focuses. The main research question is what emerges as an affordance in online language learning material from the teachers' viewpoint. The focus of the analysis is on background questionnaires and interviews with nine teachers. The main results of the dialogically informed content analysis of the interviews will be discussed in detail.

The present study is part of the research project Finnish as a Work Language (University of Jyväskylä 2011–2013), which aims at analyzing social and educational aspects involved in the development of the work-related language skills of immigrants. The theoretical framework combines socio-cultural and dialogical viewpoints.

Lennartson-Hokkanen, Ingrid
Stockholms universitet

Fredag, sektion 3B, sal F389

Bedömning och återkoppling av akademiskt skrivande

För många studenter är det akademiska skrivandet en stor utmaning. För att hjälpa ovana studenter lära sig denna nya genre utgår högskole- och universitetslärare traditionellt från en färdighetsdiskurs. Skrivande ses då som något tekniskt och instrumentellt som enkelt kan läras ut med explicit undervisning. En motpol till detta synsätt är *academic literacies* där skrivande ses som meningsskapande och där kulturella och kontextuella komponenter uppmärksammas (Lea & Street 1998).

I denna kvalitativa studie undersöks akademiskt skrivande och återkoppling på skrivandet vid första delkursen på en receptarie- och apotekarutbildning där en stor andel av studenterna har en flerspråkig bakgrund. Vid utbildningen stöttas studenterna i de språkliga utmaningar som kan uppstå i samband med inträdet på den akademiska arenan. Ett exempel på detta är att text-återkoppling ges till alla studenter av lärare, av studenter genom parrättning och av handledare från Språkverkstaden. Relevant i studien är att synliggöra och jämföra olika perspektiv: de enskilda studenternas, lärarnas och handledarnas.

I studien vill jag åskådliggöra och förklara hur skrivandet och återkopplingen ser ut i den aktuella delkursen genom att svara på följande frågor: Vilken typ av skrivande möter studenterna och hur ser de akademiska textnormerna ut i denna utbildning? Vilka föreställningar om akademiskt skrivande och akademisk litteracitet finns i de olika grupperna? Hur upplever studenterna, lärarna och handledarna återkopplingsprocessen? Blir skrivandet och återkopplingen ett verktyg för lärande?

Insamlat material består av styrdokument, skrivinstruktioner, intervjuer och texter med återkoppling. I min presentation diskuteras resultat från intervjuerna med studenter, lärare och handledare.

Referens

Lea, M. & Street, B. (1998). Student writing in higher education. An academic literacies approach. *Studies in Higher Education*, 23:2, 152–172.

Lindqvist, Christina* & Ylva Falk**

Fredag, sektion 5B, sal F389

*Uppsala universitet, **Stockholms universitet

Engelskans roll vid inläring av svenska som tredjespråk

I denna longitudinella studie undersöker vi lexikal transfer i tyska inlärares talade svenska. Svenskan lärs in som tredjespråk (L3), efter engelska som andraspråk (L2). Vi utgår från Williams och Hammarbergs (1998) fallstudie som också studerade svenska som L3, men där inlärares hade engelska som förstaspråk (L1) och tyska som L2. Inläringssituationen i båda studierna är likartad eftersom svenska lärs in i Sverige, samt att båda datainsamlingarna består av delvis styrda intervjuer/samtal mellan inlärare och en svensk infödd talare och är longitudinella. Williams och Hammarberg föreslog en modell för bakgrundsspråkens roll vid tredje-

språksinläring: L1 engelska hade en *instrumentell roll*, dvs. användes vid metalingvistiska kommentarer, medan L2 tyska förekom utan något uppenbart pragmatiskt syfte och därför hade en *givarroll*. Resultaten diskuterades i termer av färdighetsfaktor, likhetsfaktor, aktualitetsfaktor och L2 faktor. Dessa fyra faktorer spelade alla en avgörande roll vad gällde tyska L2. Den utslagsgivande faktorn för att tyskan skulle ta givarrollen var L2 status. I föreliggande studie testas vi Williams och Hammarbergs modell på en spegelvänd språkkombination vad gäller bakgrundsspråken. I vår studie är det engelska som är ett L2 och frågan är om detta språk kommer att användas enbart i en givarroll, på samma sätt som L2 tyska användes i Williams och Hammarbergs studie. Engelskan torde vara ett naturligt samtalsspråk i båda fallen, men med L1 respektive L2 status. Vidare diskuterar vi huruvida modellen, som utvecklats utifrån en specifik inlärare, kan förklara andra inlärares L3 produktion.

Referens

Williams, S. & Hammarberg, B. (1998). Language switches in L3 production: implications for a polyglot speaking model. *Applied Linguistics*, 19:3, 295–333.

Lövstedt, Ann-Christin

Torsdag, sektion 1B, sal F389

Utbildare i *Reading to Learn*-pedagogiken

Detaljerad läsning: Nyckeln till läsförståelse och lärande

Den ”detaljerade läsningen” i *Reading to Learn*-pedagogiken (utvecklad av Dr David Rose, University of Sydney, Australien) har, tillsammans med de andra *Reading to Learn*-strategierna beskrivits som en turbomotor för elevers språk- och kunskapsutveckling. Tillsammans bildar strategierna en noggrant designad pedagogik för alla stadier och alla ämnen, som ger lärare möjligheter att stötta elever så att de med framgång kan läsa och skriva ämnes-, ålders- och årskursadekvata texter.

Denna presentation kommer att demonstrera hur den ”detaljerade läsningen” ger elever möjlighet att förstå texter på, för åldern, hög språklig nivå och dessutom skapar gynnsamma förutsättningar för elever att använda texternas språkliga resurser i sin egen textproduktion. Tillsammans skapar detta en potentiell möjlighet för lärare och skolor att öka flerspråkiga elevers måluppfyllelse. Presentationen kommer också att kortfattat beskriva teorierna bakom pedagogiken och argumentera för att strategierna, trots att de vid första anblicken kan uppfattas som alltför lärarstyrda och reproduktiva, lyckas ge elever de verktyg de behöver för att kunna vara kreativa vid textproduktion, just på grund av att några av strategierna i pedagogiken är mycket noggrant planerade och lärarledda.

Presentationen kommer att åskådliggöras genom exempel från ett projekt i Botkyrka kommun, som pågått under läsåret 2012/2013, där lärare från förskoleklasser till och med gymnasiet deltagit.

Martin, Maisa

Torsdag, sektion 2B, sal F389

University of Jyväskylä

The complex simple – a problematic adjective in the CEFR writing scales

Complexity is one of the three commonly traced parameters of second language development (SLD), together with fluency and accuracy. Learners are assumed to move from simple to complex in many ways, as is testified by the ample literature on the definition and measurement of complexity, most recently in Housen et al. 2012. In the CEFR scales for writing the adjective *complex* appears in the level C descriptors, while its counterpart *simple* is found in the descriptors from A1 to B1. At the level A2 *simple* is mentioned 13 times in a variety of contexts. This is clearly problematic for the users of the CEFR scales as is shown by the study reported in this presentation. The data are the 4300 comments written on the rating forms used to rate writing samples of L2 learners of Finnish, English and Swedish on scales based on the

CEFR descriptors. Commenting was optional, and the raters typically wrote a comment only when they found rating problematic. The interpretations of the word *simple* in the comments are compared with the contexts it is used in the CEFR scales to determine what are the dimensions of simple in CEFR and in what way they are connected to the issues in the complexity discussion within the study of SLD.

References

- CEFR = Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (2001). http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/cadre_EN.asp
- Housen, A., Kuiken F. & Vedder, I. (eds.) (2012). *Dimensions of L2 Performance and Proficiency: Complexity, Accuracy and Fluency in SLA*. Amsterdam: John Benjamins.

Medved-Krajnović, Marta
University of Zagreb

Fredag, sektion 5E, sal F497

How affordable are new languages in a multilingual mind?

Taken from the field of perceptual psychology (Gibson 1977), and then applied to the field of language acquisition and multilingualism (e.g. Segalowitz 2001; Singleton & Aronin 2007; Dewaele 2011), affordances are seen as a set of possibilities offered by the linguistic (and extra-linguistic) environment which facilitates further language learning and use. However, in order to become a facilitating factor, affordances have to be perceived as such. Singleton and Aronin (2007) believe that the number of languages and higher levels of linguistic awareness that multilinguals possess, help them in detecting affordances and exploiting them.

In the light of the theory of affordances, this presentation will try to offer an introspective account of 15 initial hours of learning Swedish as L9, and subsequent one year of experiencing Swedish in natural environment by a multilingual subject. The whole process of Swedish language learning and use closely followed a contextually and motivationally similar process of learning and experiencing Hungarian as L8 by the same subject. Therefore the focus of the introspection will be on detecting similarities and differences in the respective processes in terms of the multilingual subject's perceiving and capitalizing on the available affordances. This availability will be discussed with reference to the subject's L1 (Croatian), competence in her previous FLs (L2 Italian, L3 German, L4 English, L5 Latin, L6 French, L7 Japanese), language typology and psychotypology, language recency, and socio-cultural context of language learning and use.

Meidell Sigsgaard, Anna-Vera
Aarhus Universitet, DPU

Fredag, sektion 3C, sal F413

Hvad skal jeg så skrive? –Det må du selv vide...

Udvekslingsstrukturanalyse af samtaler mellem lærere og elever i dansk som andetsprog- og historieundervisning

Ved hjælp af en socialesemiotisk tilgang belyses der i dette paper, hvilke betydningsdannelser synes at gøre sig gældende når lærere og elever taler sammen omkring en multimedieopgave, eleverne skal løse mens lærerne agerer vejledere og hjælpere. På baggrund af et forskningsprojekt om dansk som andetsprog i folkeskolen sættes der i denne artikel fokus på den sproglige interaktion mellem lærere og elever. I det observerede forløb bruger lærere (og elever) megen energi på at gøre sig forståelige overfor den anden part, dog uden tilsyneladende uden en fælles forståelsesramme. Ved hjælp af det teoretiske analyseapparat, *exchange structure analysis* (Martin 1990), som er en måde at beskrive talt sprog på ud fra dets struktur og med fokus på om der laves hhv. videns- eller handletræk analyseres tre dataklip for at vise hvordan den observerede talen-forbi-hinanden kan forklares, for på den måde at give et mere nuanceret billede af hvordan eleverne og lærerne taler 'forskellige sprog'. Netop denne misforståelse mellem lærere

og elever, som i forskning omkring multikulturelle skolesammenhænge ofte tilskrives elevernes anden etniske 'baggage', kan med de fremskrevne analyser kvalificeres, og derved synliggøre en del af den 'andetsprogede' problematik i en pædagogisk sammenhæng.

Nordengen, Elisabeth & Gunhild Kværness

Torsdag, sektion 1D, sal F420

Høgskolen i Hedmark

Hvordan gikk det med dem? En studie av hvordan det gikk med en gruppe utenlandske studenter i Norge etter endt årskurs i norsk språk

Våren 2012 gjennomførte vi en spørreundersøkelse blant utenlandske studenter som hadde tatt norskeksamen (Trinn 3-eksamen) ved Høgskolen i Hedmark de fire foregående årene. Vi ønsket å kartlegge hvordan det hadde gått med disse studentene. Vi ønsket å få svar på om den norskundervisningen de hadde fått var tilstrekkelig for å klare seg videre på ordinære universitets- eller høgskolestudier, og også om den eventuelt hadde åpnet andre dører for dem.

For seks år siden gjorde Norsk språktest, Universitetet i Bergen en undersøkelse med navnet "Oppfølging av utenlandske studenter. Korrelasjonsundersøkelse av opptakskrav i norsk, *Test i norsk – høyere nivå og Trinn 3-eksamen Fase 2*". Lite er blitt skrevet om dette siden, og ved Høgskolen i Hedmark ønsket vi å se nærmere på disse problemstillingene.

Våre to viktigste spørsmål er følgende: (1) Er to semestre med norskundervisning tilstrekkelig for utenlandske studenter som skal ta høyere utdanning i Norge?; (2) Er karakterene D og E på Trinn 3-eksamen gode nok til å klare seg som student på høyere utdanning i Norge?

Vi ser kunnskap om studentenes utbytte som svært viktig når fagplaner skal lages og undervisning organiseres. Vi ser også kunnskapen som et nyttig innlegg i debatten om hvorvidt de eksisterende inntakskravene for utenlandske studenter til ordinære studier er tjenlige og riktige.

Nygård Larsson, Pia

Fredag, sektion 3C, sal F413

Malmö högskola

"Jättebästa svenskan"? Om språket i skolans ämnesundervisning

I mitt föredrag vill jag diskutera flerspråkiga elevers utveckling av ämnesspråk i skolans ämnesundervisning. Jag tar här utgångspunkt i synen på språket som ett centralt lärandeverktyg och kommunikativt redskap. I diskussionen utgår jag framförallt från resultaten i min avhandling *Biologiämnets texter – text, språk och lärande i en språkligt heterogen gymnasieklass* (2011), som bland annat visar på att eleverna behöver ett funktionellt och ämnesrelevant språk för att nå framgång inom biologiämnet. Resultaten från studien visar även på att högre betygsnivåer kräver ett relativt självständigt och avancerat skrivande och läsande inom ramen för mer förklarande och argumenterande textaktiviteter (ang. *textaktiviteter*, se t.ex. Holmberg 2006, jfr genrepedagogikens genrebegrepp, t.ex. Veel 1997). Jag vill därför bland annat diskutera textaktiviteter såsom ett sätt att förstå ett skolämnets funktionella sätt att hantera sitt kunskapsområde, samt även relatera detta till flerspråkiga elevers studieframgång och behov av en språkmedveten ämnesundervisning.

Referenser

- Holmberg, P. (2006). Funktionell grammatik för textarbete i skolan. I: I. Lindberg & K. Sandwall (red.), *Språket och kunskapen – att lära på sitt andraspråk i skola och högskola*. (Rapporter om svenska som andraspråk, ROSA nr 7.) Göteborg: Institutet för svenska som andraspråk. Göteborgs universitet.
- Nygård Larsson, P. (2011). *Biologiämnets texter. Text, språk och lärande i en språkligt heterogen gymnasieklass*. Doktorsavhandling i svenska med didaktisk inriktning. Malmö: Malmö högskola/Lunds universitet.
- Veel, R. (1997). Learning how to mean – scientifically speaking: apprenticeship into scientific discourse in the secondary school. I: F. Christie & J. R. Martin (eds.), *Genre and Institutions. Social Processes in the Workplace and School*. London: Continuum.

Nyqvist, Eeva-Liisa
Åbo universitet

Fredag, sektion 4E, sal F497

Species och artikelbruk hos avancerade svenskinlärare

Species och artikelbruk är centrala fenomen i svensk grammatik. De utgör också en grammatisk kategori som bereder svårigheter för alla som lär sig svenska som andraspråk: t.o.m. mycket långt hunna inlärare har ofta problem med dem. De är synnerligen svåra för dem vars förstaspråk saknar species som morfologisk kategori, såsom för finskspråkiga.

I min doktorsavhandling har jag undersökt tillägandet av svenskans species och artikelbruk hos finska grundskolelever (n=67) i årskurserna 7–9. Det centrala resultatet är att korrekthetsprocenten oftast inte stiger statistiskt signifikant. Korrekthetsprocenten för lätta substantivfraser (bl.a. obestämd form pluralis, t.ex. *hundar* och bestämd form singularis, t.ex. *hunden*) är mycket höga redan i början, medan de mest komplexa typerna (t.ex. *den stora hunden*) behärskas svagt ännu i slutet av undersökningstiden. Å andra sidan tillägnas vissa enstaka komplexa substantivfraser (t.ex. *min bästa vän*) som helsekvenser. Min avhandling visar också att processbarhetsteorin inte stämmer i varje punkt när det gäller inläringen av species och artikelbruk. Därför är det viktigt att undersöka hur inläringen av species och artiklar fortsätter på de högre utbildningsnivåerna.

I mitt post-doc -projekt undersöker jag species och artikelbruk hos studerande som går på en kurs i svenska vid språkcentret vid sitt universitet. Mitt material består av ca 250 uppsatser, och de bevisar att bl.a. bortfall av artiklar och betsämndhetsändelser är fortvarande vanligt. I föredraget jämför jag resultaten från min avhandling och från analysen av mitt universitetsmaterial och strävar efter att förklara dessa.

Oddsdóttir, Þórhildur
Íslands Universitet

Torsdag, sektion 2B, sal F389

Skriftlig kompetence i dansk vurderet på basis af CEFR

For første gang blev der afholdt en rådgivende sprogtest (placement-test) i dansk ved semesterstart på Íslands Universitet i efteråret 2012. Sprogtesten blev lavet efter den franske DELF-model på CEFR-rammens B2 niveau. Hensigten med denne sprogtest var at kortlægge viden om de nye studerendes læseforståelse og skriftlige færdigheder med det formål at vurdere om de eventuelt havde brug for ekstra forberedelser til studiet.

Foredraget bygger på en analyse og evaluering af skriftlig kompetence hos tolv studerende i dansk. Der bliver gjort forsøg på at vurdere både kommunikativ kvalitet og kompetence ved brug af detaljerede kriterier omkring *The Common European Framework of Reference for Languages*.

Informanterne i denne undersøgelse er ret forskellige i mange henseender; aldersmæssigt, erfaringsmæssigt og, ikke mindst, angående forkundskaber i det danske sprog. Nogle har enten boet i Danmark som børn eller som voksne. Andre har kun deres skoledansk i bagagen udover interesse for sproget.

Resultater af denne rådgivende sprogtest kan så sammenlignes med semestrets skriftlige afslutningsprøve i december for at konstatere hvorvidt og på hvilken måde øget kapacitet og progression har fundet sted.

Der søges svar på om det er fordelagtigt at bruge denne form for rådgivende sprogtest for bedre at vide hvad de studerende har med i bagagen, hvordan deres virkelighed genspejles i deres sprogbrug, ordforråd, sproglig bevidsthed og motivation. Ligeledes søges der svar på om man ved hjælp af mere detaljeret vurdering kan analysere sig frem til kommunikative egenskaber og samtidig vurdere sprogbrugets kvalitet samt størrelse af ordforrådet.

 Palviainen, Åsa*, Karita Mård-Miettinen** & Anu Lahtinen*

Fredag, sektion 3E, sal F497

*Jyväskylä universitet, **Vasa universitet

”Alltså ja tror på de där att, toistojä toistojä”. En tvåspråkig pedagogs tankar om tvåspråkiga strategier i förskolan

Det officiellt tvåspråkiga Finland har två parallella dagvårds- och skolsystem där antingen finska eller svenska används som undervisningsspråk. Språkbud är för närvarande den enda dagvårds- eller skolform där båda språken systematiskt används som undervisningsspråk. I följande studie undersöks en tvåspråkig pedagogik som nyligen introducerats i en daghemsgrupp med barn (2–6 år) med helt finskspråkiga bakgrunder. Pedagogen är finskt/svenskt tvåspråkig och använder sig av en metod där barnen introduceras till svenskt språk och svensk kultur samtidigt som de är engagerade i daghemmets vardagliga aktiviteter. I detta föredrag fokuserar vi särskilt på pedagogens egna tankar bakom den tvåspråkiga pedagogiken. Materialet består av retrospektiva intervjuer där pedagogen fick kommentera inspelningar som gjorts på daghemmet. Vi utgår från nexusanalys (Scollon & Scollon 2004) och analyserar pedagogens egna beskrivningar (*de närvarande diskurserna*) av de principer, föreställningar och personliga erfarenheter hon har (*den historiska kroppen*) samt av de språkliga strategier hon använder sig av (*interaktionsordningen*). Analysen av de närvarande diskurserna visar bl.a. att pedagogen har en stark tro på ”learning (language) by doing” och att hon har särskilda medvetna principer och motiv för när och hur hon använder ett visst språk, byter språk samt blandar språken. Samtidigt sker en del av den tvåspråkiga interaktionen spontant och omedvetet. Analysen av den historiska kroppen visar vidare att pedagogens syn och strategier förändrats över tid, under de fyra månader som verksamheten pågått.

 Partanen, Maiju

Fredag, sektion 3D, sal F420

University of Jyväskylä

Opportunities for second language use and learning in cleaning work

The paper discusses second language learning opportunities in cleaning work. To immigrants, it is often challenging to get a job in their field of education right after moving to a new country due to lack of majority language skills. Many of them get first a so called entrance job that doesn't require high language proficiency, e.g. in the cleaning industry. Sociological studies state that at an entrance job it is possible to improve language skills and cultural competence that may increase employment opportunities later. So far, however, language learning and work-related language skills have not been studied much in the context of entrance jobs (see, however Sandwall 2010).

This paper presents a qualitative case-study of a Sub-Saharan African immigrant who works as a cleaner in Finland. Ethnographic data including interviews, fieldnotes and recorded data will be analyzed to show what kind of opportunities cleaning work affords for language use and learning. Special attention is paid to the support for language learning received from the work community. Various qualitative methods are used to give a detailed analysis.

The study is part of the project Finnish as a work language: A sociocognitive perspective to work-related language skills of immigrants (University of Jyväskylä, 2011–2013), and the theoretical framework combines dialogical and sociocultural perspectives.

Reference

Sandwall, K. (2010). ”I learn more at school”. A critical perspective on workplace-related second language learning in and out of school. *Tesol Quarterly*, 44:3, 542–574.

Pesonen, Sari
Stockholms universitet

Lördag, sektion 6A, hörsal F11

Från tvåspråkiga sverigefinska ungdomar till flerspråkiga vuxna – sverigefinskan i förändring

I början av 1990-talet fanns det ett relativt stort antal tvåspråkiga sverigefinska elever som följde någon form av finskspråkig undervisning i den svenska grundskolan. Många av dessa ungdomar bodde i södra Stockholm och ett antal av dem deltog i ett forskningsprojekt¹ då de precis hade lämnat grundskolan. Inom projektet gjordes bl a inspelningar av ungdomarnas finskspråkiga samtal och sammanhangen de använde finska i kartlades delvis genom enkäter och delvis genom intervjuer.

Syftet med min avhandling är att genom återbesök hos samma ungdomar beskriva hurdana språkliga (finska) repertoarer dessa numera vuxna hade för 20 år sedan och hur repertoarerna ser ut nu. Språk i olika typer av kontaktsituationer visar olika typer av drag som kan relateras till såväl språkkontakt som olika sociolingvistiska mönster. Drag som karakteriserar talade varianter av sverigefinska har undersökts i viss utsträckning; min intention är att undersöka vidare om och hur dessa drag förändras över tid.

Det andra syftet är att undersöka om och hur språkmiljön och attityderna till användningen av finska har förändrats. Av materialet som samlades in 1990-1991 går det att utläsa att ungdomarna bedömde sin språkfärdighet i svenska som bättre än sin språkfärdighet i finska. Vidare använde de nästan aldrig finska i offentliga situationer och talade mer svenska än finska på fritiden, och de nyttjade sällan finskspråkig media. Samhället har dock förändrats på många sätt både i vardagliga och officiella sammanhang exempelvis med tanke på de relativt nya lagarna gällande nationella minoritetsspråk: min fråga är om detta reflekteras i de enskilda talarnas språkbruk och attityder.

¹ Sverigefinnarnas två språk – språkbruk och attityder hos två generationer, ett samarbete mellan Institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet och Finska institutionen, Stockholms universitet. Se vidare i Bijvoet, E. (1998). *Sverigefinnar tycker och talar. Om språkattityder och stilistisk känslighet hos två generationer sverigefinnar*. Skrifter utgivna av Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet 44. Uppsala: Uppsala universitet.

Petersen, Karen Bjerg
Aarhus Universitet, DPU

Torsdag, sektion 1E, sal F497

Multimodalitet og læringsstrategier i andetsprogsdidaktik

Indenfor undervisning i dansk som andetsprog for voksne kan der i de sidste 10–15 år iagttages en markant stigning i udbuddet af onlinebaseret andetsprogsundervisning i Danmark, ligesom internetbaseret undervisningsmateriale til dansk som andetsprog har været i uafbrudt udvikling siden midten af 1990'erne.

Med afsæt i G. Kress' begreber om multimodalitet og 'affordance' samt i hans kritik og diskussioner af 'traditionelle andetsproglærere' diskuteres muligheder for andetsprogsudvikling i virtuel (blended) andetsprogsundervisning med særligt fokus på multimodalitet, social semiotik (Kress) og gentænkning af læringsstrategier (OMalley og Chamot).

Det empiriske afsæt baseres på undersøgelser af bl.a. didaktiske tilgange til virtuel og blended undervisning i dansk som andetsprog for voksne udlændinge.

Reiman, Nina & Marja Seilonen
University of Jyväskylä

Torsdag, sektion 1A, hörsal F11

Young L2 Finnish students as writers

In the CEFR writing scale, the basic level is characterized by expressions such as “can write a short, simple postcard or simple isolated phrases and sentences” (A1), and “can write short simple notes and messages or a series of simple phrases and sentences linked with simple connectors” (A2). However, the proficiency of school-age L2 Finnish learners seems to develop differently from that of adult learners: structures and expressions typically considered more advanced/challenging appear in the young students’ language relatively early.

In this presentation we will highlight the writing skills of young learners at the CEFR A level. We will examine usage of the transitive construction and its syntactic variations, and indirect person references. Our data includes 527 texts written by learners from grades 7–9. The texts have been evaluated using a six-step language proficiency scale adhering to the CEFR.

We will ask:

- What kind of language use is typical in L2 Finnish learners’ level A texts at grades 7–9?
- In what ways are syntactic structures and indirect references used at this level?
- How is the CEFR scale suited to examining young students’ skills, and what does “simple” mean regarding their writing?

We will also consider the development of idiomatic language and the effects of social context on language skills and expression proficiency. Transferrals of linguistic patterns of the Finnish-language environment are distinguished in the young students’ texts. Socialization into conventional school language use is indicated by the students’ acquisition of established and school typical patterns of expression.

Rosén, Jenny
Högskolan Dalarna & Örebro universitet

Fredag, sektion 4A, hörsal F11

Identitetsarbete på Sfi. En intersektionell analys av kön och etnicitet inom undervisningen i Svenska för invandrare

Syftet med den studie som presenteras är belysa kategoriseringar och identitetsskapande inom utbildningsformen Svenska för invandrare (Sfi). Utbildning i svenska språket för människor som av olika anledningar migrerat till Sverige har sedan mitten av 1960-talets vuxit fram inom ramen för utbildningsformen Svenska för invandrare. Den studie som presenteras ingår i CIC projektet vars övergripande syfte är att synliggöra hur kategoriseringar och identitetspositioner diskursivt konstitueras och förhandlas inom utbildningsformen Sfi såväl historiskt över tid som bland deltagare i utbildningen i slutet av 2000-talet. Utifrån ett sociohistoriskt perspektiv innebär lärande av ett nytt språk (såsom svenska inom Sfi) alltid identitetsarbete då människor förhandlar om vem de har varit, är och kan bli (jfr Pavlenko & Lantolf 2000). Inom feministisk och postkolonial forskning har behovet av intersektionella analyser uppmärksammats för att belysa identitetsarbetets komplexitet. Ett intersektionellt perspektiv på identitetsskapande innebär således samspelet mellan identitetskategorier såsom kön, ras, etnicitet står i fokus för analysen. Det empiriska material som analyseras i studien utgörs av klassrumssamtal från två Sfi klassrum vilka är en del av CIC projektets etnografiska studie vid ett lärcenter för Sfi där 95 timmar audio- och videoinspelningar skapats. Analysen av samtalen synliggör deltagarnas görande av identiteter i klassrummet men också hur kön och etnicitet samspekar i förhandlingar om vem man är och kan bli i klassrummet och i det svenska samhället. Att lära sig svenska inom Sfi är därmed inbäddat i identitetsprocesser vilket i sin tur väcker frågor kring hur ett intersektionellt perspektiv kan användas och gynna andraspråksforskningen.

Referens

Pavlenko, A. & Lantolf, J. P. (2000). Second language learning as participation and the (re)construction of selves. In: J. P. Lantolf (eds.), *Sociocultural Theory and Second Language Learning*. Oxford: Oxford University.

Saario, Johanna
University of Jyväskylä

Fredag, sektion 3C, sal F413

The language environment and concepts in social studies – challenges and need of support for a second language learner

Learning social studies can be seen for the youth with immigrant background as one way of integration into the new society, here Finland. Moreover, the concrete goals of the subject, e.g. learning to search for and apply information on society and economic life critically, can be considered as profitable skills in the present and future civic, education and information society. Social studies is, however, commonly regarded as a difficult subject, often requiring plenty of cultural background knowledge, setting students with immigrant background to unequal position (Duff 2001, 109). Moreover, learning social studies essentially involves using abstract and conceptual language, instead of learning by doing.

In the presentation, I will discuss the language and literacy practices used in social studies classes in Finnish comprehensive school, as well as the challenges these cause for students with immigrant background, learning in their second language. My focus is on how the meanings of concepts are constructed in classroom discussions and in written texts. The ethnographically oriented case study subscribes to a social view of literacy, according to which literacy is always situated: texts are used and produced for certain purposes in different contexts. (e.g. Gee 1992; Barton 1994; Barton & Hamilton 1998.) I will present results of the study, especially concentrating on the intertwined nature of literacy skills needed while learning social studies.

References

- Barton, D. (1994). *Literacy. An Introduction to the Ecology of Written Language*. Oxford, UK: Blackwell.
- Barton, D. & Hamilton, M. (eds.) (1998). *Local Literacies. Reading and Writing in One Community*. London: Routledge.
- Duff, P. A. (2001). Language, literacy, content, and (pop) culture: challenges for ESL students in mainstream courses. *The Canadian Modern Language Review*, 58:1, 103–132.
- Gee, J. P. (1992). Socio-cultural approaches to literacy (literacies). *Annual Review of Applied Linguistics*, 12, 31–48.

Sahlée, Anna
Uppsala universitet

Fredag, sektion 3B, sal F389

Att visualisera skillnader mellan högt och lågt betygsatta texter

I mitt avhandlingsarbete försöker jag att bättre förstå resultaten i ämnet svenska som andraspråk, årskurs nio. Bland annat genom att studera individuella elevlösningar inom ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, den skriftliga delen. I den här studien jämför jag lösningar som fått högsta betyg med dem som underkänts. Jag intresserar mig för texternas komposition – hur de logiskt semantiskt hänger samman och hur de vecklar ut sig i tid och rum. För att tydligare uppfatta mönster och skillnader, försöker jag att visualisera processen.

För att visualisera hur texten vecklar ut sig, har jag utgått från Rhetorical Structure Theory, men jag har anpassat och förändrat modellen så att den fungerar även för icke-välredigerade och välstrukturerade texter. Det är en poäng i min studie – att man ska kunna *se* när texten inte följer ett förväntat spår eller verkar ologisk. De logiska-semantiska relationerna kategoriseras i enlighet med relationstyperna inom Systemisk funktionell grammatik.

För att visualisera hur texten förflyttar sig i tid och rum, låter jag texterna veckla ut sig inom en modell som illustrerar dessa dimensioner.

Arbetet är pågående och i detta föredrag vill jag diskutera dels visualiseringstekniken och dels några första resultat – det vill säga vilka effekter olika utvecklingsgångar får på texten som helhet.

Sandwall, Karin
Göteborgs universitet

Fredag, sektion 3D, sal F420

Att hantera praktiken – om sfi-studerandes möjligheter till interaktion och lärande på praktikplatser

Den grundläggande utbildningen i svenska för vuxna invandrare – sfi – riktas numera i hög grad mot arbetslivet, bl.a. genom att praktikplatser arrangeras inom utbildningens ram. Förväntningarna på att praktikperioden ska påskynda såväl inträdet på arbetsmarknaden som språkutvecklingen är stora. De reella möjligheterna till interaktion – och därmed till lärande – på olika praktikplatser är dock mycket lite studerat inom forskningsfältet.

Detta föredrag visar, utifrån en studie som rapporterats i en nyutkommen avhandling, data från fyra fallstudier där sfi-studerande följts i undervisning och på praktik i olika branscher. Data består av observationer, audio- och videoinspelningar samt intervjuer som har analyserats utifrån ett *ekologiskt perspektiv* (van Lier 2004). Även aspekter av *identitet, investment, perifert/marginellt/legitimt deltagande i (föreställda) praktikgemenskaper* samt *agency* och *ansiktsarbete* har använts för analysen.

Den kvantitativa analysen av inspelningarna som gjordes med stöd av ett datorprogram visar att tre av praktikanterna var involverade i interaktion med stöd av tal, kroppsspråk och/eller artefakter mellan 4 och 16 % av tiden. Praktikanten på en förskola var involverad i högre grad, men med 2-3-åringar. Vidare talade praktikanterna själva mellan en halv och ca 2 minuter/dag i samtal med handledare/arbetskamrater. Den kvalitativa analysen visar att den situerade interaktionen och utförandet av arbetsuppgifter fungerade väl tack vare samtalsparternas utnyttjande av *potentiellt medierande resurser (affordances)*, (van Lier 2004). De språkliga drag som dessa tillät medförde dock att möjligheterna till språkutveckling reducerades. Studien pekar även på andra faktorer på mikro- och makronivå som begränsade lärandemöjligheterna och presenterar en modell för ett arbetssätt där praktikplatsernas potential för språklärande bättre kan tillvaratas.

Savijärvi, Marjo
Helsingfors universitet

Fredag, sektion 3E, sal F497

Från gemensam verksamhet till ett gemensamt språk

Presentationen handlar om andraspråksinläring i vardaglig interaktion i ett språkbadsdaghem i Södra Finland (Savijärvi 2011). Materialet är samlat in genom att videofilma en grupp finskspråkiga barn under deras två första år i svensk språkbad. Som metod används samtalsanalys. Ett kännetecknande drag för språkbad är att barnen har ett gemensamt första språk som lärarna förstår (Swain & Lapkin 1982). Detta leder till att barnen kan göra sig förstådda redan i början av språkbadet. Ytterligare blir deras tolkningar av lärarens svenska turer synliga eftersom de kan använda finska.

Språkinläringen sker genom att barnen deltar i vardagliga aktiviteter tillsammans med den svensktalande läraren. I början av språkbadet tolkar barnen lärarens icke-språkliga handlingar. De börjar tala andraspråket genom att återanvända ord och uttryck som läraren har använt i situationer där språket är förståeligt på grund av den icke-språkliga handlingen. I början är de återanvända elementen oftast enstaka ord som barnen använder inom finska meningar. Under andra året blir återanvändningen mera komplex: barnen varierar ordföljd eller använder samma grammatiska kategorier som läraren men byter ord. Sådana exempel visar att barnen har lärt sig orden, och att de också kan analysera lärarens svenska turer i detalj.

Referenser

- Savijärvi, M. (2011). *Yhteisestä toiminnasta yhteiseen kieleen: keskusteluanalyttinen tutkimus toisen kielen oppimisesta kielikylpypäiväkodin arkitilanteissa [Från gemensam verksamhet till ett gemensamt språk: en samtalsanalytisk studie av andraspråksinläring i ett språkbadsdaghem]* Doktoravhandling. Helsingfors universitet. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-7309-0>
- Swain, M. & Lapkin, S. (1982). *Evaluating Bilingual Education: A Canadian Case Study*. Clevedon: Multilingual Matters.

Sayehli, Susan

Lund University

Fredag, sektion 4B, sal F389

Developmental stages and transfer in L3 acquisition

This paper examines how learner-general developmental stages in syntax interact with a languagespecific factor, the influence of – or *transfer* from – the language learner’s first (L1) or previously learned second (L2) language on the acquisition of a third language (L3). The results obtained are discussed in the light of several transfer hypotheses for L3 acquisition (e.g., Bardel & Falk, 2007; Flynn, Foley, & Vinnitskaya, 2004; Rothman, 2011) that mainly focus on the initial stage of language acquisition. The results are also discussed in the light of a further transfer hypothesis that, by contrast, takes a developmental perspective: the *Developmentally Moderated Transfer Hypothesis* (DMTH; Håkansson, Pienemann, & Sayehli, 2002). The DMTH does not expect developmental trajectories to be modified by language transfer. Instead, a learner’s present state of development is assumed to constrain the transferability of structures from previously learned languages. Three different tasks (elicited imitation, picture-based storytelling, and interview) were carried out with L1 Swedish L2 English speakers who were learning L3 German in a Swedish school context ($n = 61$). The participants’ production of syntactic structures representing developmental stages of German L2/L3 acquisition was tested quasi-longitudinally. The results suggest that learners follow developmental stages. These stages did not seem to be susceptible to modification by structural similarity between the participants’ L1 or L2 and their target L3. Hence, it is concluded that developmental trajectories constrain L1 or L2 transfer effects.

Schönström, Krister

Stockholms universitet

Lördag, sektion 6E, sal F497

Svenskt teckenspråk som andraspråk – ett nytt och aktuellt forskningsområde

Svenskt teckenspråk är sedan 1981 erkänt som språk i Sverige och omfattas även sedan 2009 av den svenska språklagen. Man uppskattar att det finns ca 10 000 teckenspråkiga döva och gravt hörselskadade i Sverige. Till det tillkommer cirka 80 000–100 000 hörande teckenspråkiga.

Riksdagens erkännande av döva som tvåspråkiga 1981 har bidragit till att döva haft tillgång till tvåspråkig undervisning – med teckenspråk som L1 och svenska som L2 – i skolan under 3 decennier. I internationell kontext betraktas den svenska situationen som unik.

Tack vare teckenspråkets ställning i Sverige lär sig många hörande teckenspråk som andraspråk framförallt det döva barnets familj men också andra hörande som lär språket av yrkesmässiga skäl, t.ex. för att bli teckenspråkstolkare eller lärare. Forskningen om inläring av teckenspråk som andraspråk hos hörande är dock i stort sett obefintlig, trots relativt lång undervisningstradition av teckenspråk till hörande.

Samtidigt växer det upp en ny generation av döva och hörselskadade som får ett *cochlea-implantat* – ett avancerat hörseljälpmedel som opereras in i hörselsnäckan – vid tidig ålder. Graden av funktionell hörsel och talutvecklingen hos dessa varierar dock. Som en konsekvens av detta antas gruppen med teckenspråk som L1 ha minskat. Istället antas antalet som tillägnat sig teckenspråk som L2 växa.

I min presentation kommer jag att redogöra för området och beskriva forskningsbehoven kring teckenspråk som L2 för både den hörande och döva/hörselskadade gruppen. Frågan är intressant utifrån ett språkinlärningsperspektiv, inte minst för att det handlar om två språk med skilda modaliteter.

Selj, Elisabeth

Universitetet i Oslo

Torsdag, sektion 2A, hörsal F11

Skriving i yrkesfag på videregående skole. En eksplorativ studie

Den norske skolen fikk i 2006 ny læreplan for 1. – 13. årstrinn (Kunnskapsløftet 06). Litterasitet står sentralt i planen. Blant annet skal skriving være integrert i alle fag, og hver lærer skal arbeide med skriving på en fagrelevant måte. Med den samme læreplanen mistet skolen faget norsk som andrespråk som et fag eleven kunne ha gjennom hele skoletiden. Vi vet en del om hvordan tospråklige elever skriver og leser i grunnskolen (trinn 1 – 10), men vet lite om tilsvarende i videregående skole. Spesielt har vi få kunnskaper om yrkesfagselevs skrivekompetanse, og om den opplæringen de får.

Ved ILS, Universitetet i Oslo, holder vi på å bygge opp et korpus (SKRIV-korpuset) med elevtekster fra yrkesfag i videregående skole, og denne presentasjonen vil bygge på litt av materialet her. Presentasjonen vil handle om hva slags skriveoppgaver elever får i yrkesfag, og jeg vil videre granske hvordan noen tospråklige elever besvarer oppgavene. Analysene vil ha et funksjonelt perspektiv, inspirert av systemisk funksjonell lingvistikk inklusiv sjangerteori og tekstanalyser innenfor denne tradisjonen (Christie & Derewianka 2008; Martin & Rose 2008; Mulvad 2009). Hovedfokus vil ligge på en tilnærming til et didaktisk verktøy for tekstvurdering som kan være anvendelig for yrkesfaglærere med majoritetsspråklige og minoritetsspråklige i klassen, og som kan støtte lærerne i deres strategier for å strekke elevenes andrespråk og utvikle tekstene deres.

Referanser

Christi, F. & Derewianka, B. (2008). *School Discourse*. London/New York: Continuum.

Martin, J. R. & Rose, D. (2008). *Genre Relations. Mapping Culture*. London: Equinox.

Mulvad, R. (2009). *Sprog i skole. Læseutviklende undervisning i alle fag. Funktionel lingvistikk*. København: Akademisk Forlag.

Sheikhi, Karin

Göteborgs universitet & Mälardalens högskola

Fredag, sektion 4D, sal F420

Delad förståelse i vägledningssamtal

Vid konferensen presenterar jag mitt avhandlingsarbete inom svenska som andraspråk. Avhandlingsprojektet är i det närmaste genomfört och ska avslutas under 2013. Jag har undersökt samtal mellan en svensk studie- och yrkesvägledare och fyra vuxna sökande med svenska som sitt andraspråk. Syftet är att utforska hur samtalsdeltagarna uppnår delad förståelse och hur de hanterar förståelseproblem i samtalen.

Materialet består av 16 samtal inspelade under två år och avhandlingsarbetet omfattar tre analyser. De har olika teoretiska utgångspunkter. Den första är en fallstudie där jag genom en kvalitativ, tolkande analys beskriver hur delad förståelse om vägledningsfrågor växer fram på lång sikt. Resultaten visar bland annat att lokal förståelse oftast kan uppnås genom förhandling, men att global förståelse inte följer per automatik eftersom deltagarna har skilda tolkningsramar.

I den andra analysen undersöker jag hur omformuleringar av den andras tal kan vara en resurs för delad förståelse. Resultatet av analysen visar att omformuleringarna är mångfunktionella och stöttar såväl uppgifts- som relationsaspekten av samtalet.

Den tredje analysen belyser förstaspråkstälarens ansträngningar i samtalet. Med utgångspunkt i forskningsfältet anpassad interaktion prövar jag en hypotes om att förstaspråkstälarens

stöttande samtalshandlingar kommer att minska över tid. Den kvantitativa delen av analysen ger endast visst stöd för hypotesen. Genom en kvalitativ närgranskning av samtalshandlingarnas funktioner i samtalskontexten har jag funnit flera möjliga förklaringar till de icke-förväntade resultaten.

Spellerberg, Stine Marie

Aarhus University, DPU

Fredag, sektion 5E, sal F497

Multilingualism and metalinguistic awareness amongst Danish lower secondary education pupils

Multilingualism has been positively linked to metalinguistic awareness (MLA) and a high level of MLA has, in turn, been correlated with a number of positive outcomes such as L2/L3/FL proficiency. Previous MLA studies have mainly involved linguistically, culturally and educationally homogenous groups and, in terms of age, often preschoolers (when does MLA first occur) or university students or adult language students (similar level of L2/L3/FL instruction and exposure).

In Denmark, however, multilinguals have linguistically and culturally diverse backgrounds. Furthermore, multilingual pupils reportedly do worse than their monolingual peers in school (e.g. PISA). Therefore, the present study investigates multilingualism and possible correlations between MLA and academic achievement in terms of school grades in Danish schools.

The study involves lower secondary Danish school pupils. 219 pupils from 15 classes at nine schools in Copenhagen with differing pupil populations participated in the study (mean age = 14.7 [14–16], gender ratio = ♀: 51.6%, ♂: 48.4%). Of these, 107 participants are monolingual and 112 are bi-/multilingual. Grades were attained for 83 participants (38%) of which 30 are monolingual and 53 are multilingual.

The purpose of the study is to determine whether or not there is a correlation between number of languages spoken (one or more), level of MLA and grades. A positive correlation between level of MLA and grades could indicate that MLA might be a useful tool for assisting pupils with any number of languages to do better at school.

Spetz, Jennie

Språkrådet i Sverige

Lördag, sektion 6A, hörsal F11

Modersmålsundervisningen – vad ska man ha den till? Skäl att låta barnen delta eller inte delta bland föräldrar med finska, persiska eller somaliska som modersmål

Medan man officiellt betraktar modersmålsundervisningen som en positiv och önskvärd del av skolgången för barn med andra modersmål än svenska, har modersmålsämnet fortsatt att ha låg status och en marginaliserad position i skolorna. Sedan hemspråksreformen infördes har förutsättningarna för modersmålsämnet förändrats och målgruppen blivit större och mer heterogen (Hyltenstam m.fl. 2012).

Under våren 2012 skickade Språkrådet ut enkäter till föräldrar med barn i grundskolan och där en eller båda föräldrarna hade något av modersmålen finska, persiska eller somaliska. Huvudsyftet var att ta reda på hur föräldrar (och barn) ser på nyttan, användningen och betydelsen av modersmålsundervisningen. Resultaten, som kommer att publiceras i en rapport från Språkrådet under våren 2013 (Spetz uu), visade bland annat att modersmålsundervisningens betydelse för personlig utveckling och kulturell identitet graderades högst av respondenterna medan nyttan för områden utanför den privata sfären, utbildning och arbetsliv, värderades något lägre.

I min presentation redogør jeg for de viktigaste resultatene frå undersøkningen og lyfter samtidig några metodologiske spørsmål som aktualiserats under arbeidets gånge og som røe utmaningar med enkätundersøkingar blant respondenter med andra modersmål än svenska.

I Språkrådets oppdrag ingår att följa språkens utveckling i Sverige. Modersmålsundervisningen fyller en viktig funktion ur ett språkpolitiskt perspektiv när det gäller att uppfylla språklagens (2009:600) bestämmelse om allas tillgång till språk. Modersmålsundervisningen är en fråga som, åtminstone i någon mån, ger en bild av hur samhället ser på och värde-erar flerspråkighet och mångspråkighet.

Referenser

- Spetz, J. (under utgivning). *Debatterad och marginaliserad – Perspektiv på modersmålsundervisningen*. (Rapporter från Språkrådet 6.) *Manuskript under arbete*.
- Hyltenstam, K., Axelsson, M. & Lindberg, I. (red.) (2012). *Flerspråkighet – en forskningsöversikt*. Stockholm. (Vetenskapsrådets rapportserie 5: 2012.) Stockholm: Vetenskapsrådet.

Stanišić, Jelena

Universitetet i Bergen

Fredag, sektion 4B, sal F389

Bruk av framtidsuttrykk, særlig skal og vil, i bosnisk-kroatisk-serbisk-språkliges og engelskspråkliges norske mellomspråk

Jeg vil presentere noen resultater fra masteroppgaven min (Stanišić 2012) som omhandler bruk av framtidsuttrykk i norsk mellomspråk hos bosnisk-kroatisk-serbisk- og engelskspråklige innlærere. Jeg fokuserte på morsmalstransfer i innlærernes bruk av norske framtidsuttrykk, særlig modalverbene *skal* og *vil*. Dataene ble hentet fra Norsk andrespråkskorpus – ASK.

Utgangspunktet for studien lå i ulike måter å uttrykke framtid på i bosnisk-kroatisk-serbisk (bks) og norsk, der hovedforskjellen er at bks har en grammatikalisert boyningskategori for framtid – futurum I, mens norsk bruker modalverb mer, i tillegg til andre uttrykksmåter. Jeg brukte engelskspråklige som kontrollgruppe på grunn av at framtidssystemet i engelsk skiller seg fra bks, mens det samtidig deler noen trekk med det norske, særlig når det gjelder bruk av modalverb – i det minste på overflatenivået.

I studien utførte jeg en kontrastiv analyse av framtidsuttrykk i de tre språkene, som viste at den grunnleggende semantiske distinksjonen som finnes mellom de norske modalverbene *skal* og *vil* brukt for hhv. intensjon og prediksjon, mangler både i engelsk og bks, noe som førte til ganske like prediksjoner for de to innlærergruppene og gjorde det dermed vanskelig å isolere morsmalstransfer som eventuell påvirkningsfaktor ved innlæringen.

Datafunnene viste flere likheter enn forskjeller mellom de to innlærergruppene mellom-språk, deriblant at *skal* var overrepresentert og overgeneralisert på bekostning av *vil* hos begge innlærergruppene. Jeg vil drøfte mulige grunner til dette overbruket, som jeg synes inkluderer bl.a. presentering av framtidsuttrykk i lærebøker, generelle forenklingstendenser og ulike frekvensforhold for bruk av lignende uttrykk i innlærernes morsmal.

Referens

- Stanišić, Jelena (2012). *Bruk av framtidsuttrykk i bosnisk-kroatisk-serbisk-språkliges og engelskspråkliges norske mellomspråk*. Masteroppgave i nordisk, Universitetet i Bergen.

Svensden Pedersen, Michael
Roskilde Universitet

Fredag, sektion 5A, hörsal F11

Kommunikativ kompetence og empowerment i dansk som andetsprog for voksne

I dansk som andetsprog for voksne på landets sprogcentre er der en lang tradition for at tilrettelægge undervisningen ud fra kommunikative principper på grundlag af det sprog- og lærings syn der er indeholdt i SLA-paradigmet med anvendelse af *task* og sproglig opmærksomhed. En sådan undervisning åbner for at give learnerne målrettede kommunikative kompetencer rettet mod de sprogbrugssituationer de kommer ud for i deres dagligdag – og som de er beskrevet i læreplanerne. I forbindelse med et udviklings- og forskningsprojekt med en gruppe undervisere på et dansk sprogcenter har det vist sig at kursisterne i deres sproglige interaktion inddrager erfaringer (livshistoriske erfaringer, sproglærings erfaringer, hverdags erfaringer, erfaringer med usikker fremtid osv.) som er både kontekstualiserede, og som omfatter identitetsprocesser – men som dukker op i ”udkanten” af det kommunikative læringsrum, og derfor højst inddrages som led kursisternes kommunikative kompetenceudvikling. Spørgsmålet er så om en mere holistisk erfaringsbaseret sproglæringsproces – baseret på et økologisk sprogsocialiseringsparadigme (van Lier, Kramsch) - der bidrager til kursisternes *empowerment*, *affordance* (van Lier) og *investment* (Norton), kan udvikles på grundlag af task-baseret kommunikativ undervisning og rummes inden for de eksisterende rammer for sprogcentres arbejde, eller om det kræver ny pædagogisk praksis og ændrede institutionelle rammer. Oplægget vil diskutere dette med udgangspunkt i erfaringer fra udviklings- og forskningsprojektet.

Svensson, Gudrun & Manuela Lupsa
Linnéuniversitetet

Torsdag, sektion 1A, hörsal F11

Lärares attityder och värderingar i en flerspråkig skola

År 2010 genomförde Skolinspektionen (Rapport 2010:16) en kvalitetsgranskning av den pedagogiska verksamheten i 12 kommuner i olika delar av Sverige. Granskningen omfattade de förskolor (21 st) och grundskolor (21 st) som uppvisade högst andel flerspråkiga barn och elever. Rapporten visar att de flesta pedagogerna vid de aktuella skolorna saknade kunskaper såväl om barnens livserfarenheter som om deras språkliga och kunskapsmässiga nivå. I de granskade skolorna hade man inte tagit hänsyn till att eleverna var flerspråkiga och inte heller införlivat ett interkulturellt arbetssätt i sin pedagogiska verksamhet.

I ett pågående forskningsprojekt, *Interaktion för språk- och identitetsutveckling i flerspråkiga miljöer* vid Linnéuniversitetet i Växjö, har vi forskare inom projektet lagt märke till samma förhållningssätt hos pedagogerna på en projektskola, en F-6 skola med 98 % flerspråkiga elever, av vilka endast cirka hälften når de nationella målen i årskurs 6. Enligt Skolinspektionens rapport (2010:16) kan ett förbiseende av flerspråkighet och mångfald bl.a. medföra att flerspråkiga elever får sämre förutsättningar att uppnå nationella mål. I ett samarbete mellan ovan nämnda skola och universitetet har vi därför anordnat ett språkutvecklingsprojekt vari det bl.a. ingår kompetensutbildning av skolans samtliga pedagoger.

Vårt syfte med denna studie är att belysa förändringar av attityder och värderingar hos pedagogerna som genomgått kompetensutbildningen. Materialet består av enkäter, intervjuer, reflexionsdagböcker och klassrumsstudier inhämtade före, under och efter utbildningens gång.

Teoretiskt och metodiskt utgår vi från Cummins (1996) modell för *empowering* och Janks (2010) modell för ”critical literacy education” samt Lahdenperäs (1997, 2007, 2010) arbeten om interkulturella läroprocesser.

Referenser

- Cummins, J. (1996). *Negotiating Identities: Education for Empowerment in a Diverse Society*. Ontario: California Association for Bilingual Education.
Janks, H. (2010). *Literacy and Power*. Routledge Taylor & Francis Group

- Lahdenperä, P. (1997). *Invandrarbakgrund eller skolsvårigheter? En textanalytisk studie av åtgärdsprogram för elever med invandrarbakgrund*. Stockholm: Stockholms universitetsförlag.
- Lahdenperä P. (2002). Developing Multicultural Schools and Intercultural Education I: N. B. Gomes, A. Bigestans, L. Magnusson L. & Ramberg, I. (eds.), *Reflections on Diversity and Change in Modern Society. A Festschrift for Annick Sjögren*. Botkyrka, Sweden: Multicultural Centre.
- Lahdenperä, P. (2010). Mångfald som interkulturell utmaning. I: P. Lahdenperä & H. Lorentz (red.), *Möten i mångfaldens skola. Interkulturella arbetsformer och nya pedagogiska utmaningar*. Lund: Studentlitteratur.
- Skolinspektionen (2010). *Språk- och kunskapsutveckling för barn och elever med annat modersmål än svenska*. Rapport 2010:16.

Södergård, Annemarie

Torsdag, sektion 2D, sal F420

Åbo Akademi

Utbyteselev i sin egen hemstad

Bland alla universitet och högskolor i Finland finns två helt svenskspråkiga, Åbo Akademi och Hanken, svenska handelshögskolan i Helsingfors. Resten är finska och finns placerade runt omkring i Finland. Trots det väljer en stor skara personer med finskspråkig skolutbildning att söka inträde till det svenskspråkiga Åbo Akademi. En del kommer från Åboregionen men långt ifrån alla. Vad får dessa personer att frivilligt inleda sina studier på ett språk som inte är deras starkaste?

Mitt material består av uppsatser skrivna av 43 studenter som under hösten 2012 deltog i kursen Svenska, grammatik och språkriktighet som är obligatorisk för studenter med finskspråkig skolutbildning. De flesta tar kursen under sitt första studieår. Studenterna fick i uppgift att berätta om orsaker till valet av studieinrättning. Vissa hade inte lyckats komma in på ett finskt universitet på önskad linje och hade Åbo Akademi som ett andrahandsalternativ. En stor del av studenterna har dock valt Åbo Akademi i första hand och uppvisar ett genuint intresse att lära sig förutom sitt studieämne även svenska och något om den finlandssvenska kulturen. En student skriver att han ”hoppas och vet att studierna på Åbo Akademi ger som biprodukt en mycket bra kunskap i svenska”. En annan har ännu högre förväntningar gällande svenskan och säger: ”Nu väntar jag att lära mig perfekt svenska så att jag kan ha det som mitt andra modersmål”.

När det gäller den finlandssvenska kulturen överraskas en del studenter av att den kan vara så olik den finska. En av de finskspråkiga studenterna från Åbo uttryckte saken: ”det är som om man vore utbyteselev i sin egen hemstad”, medan andra är förberedda på vissa olikheter: ”jag väntar mig nya, annorlunda vänner”.

Søndergård Kristensen, Kytte

Torsdag, sektion 2A, hörsal F11

VIA University College, Danmark

Biliteracy i børnehaven

I det nationale forskningsprojekt ”Tegn på sprog – tosprogede børn lærer at læse og skrive” (2008–2014) er en af konklusionerne, at mange tosprogede børn møder op i skolen med literacyerfaringer på flere sprog (se fx Laursen 2010). Disse erfaringer forbliver imidlertid ofte upåagtede i en skolesammenhæng og ses ikke som et afsæt for børnenes videre læring – til trods for, at forskning har peget på, at adgang til flere sprog og skriftsystemer kan udgøre en potentiel metalingvistisk fordel (fx Bialystok 1997).

Udviklingsprojektet ”Biliteracy i børnehaven” tager afsæt i denne viden og har – bl.a. med inspiration fra Charmian Kenners forskning i engelske dagtilbud (Kenner 1999, 2000) – undersøgt, hvordan pædagoger og børn i en børnehave præget af en høj grad af sproglig diversitet sammen kan udforske og udvikle viden om og erfaringer med skrift på flere sprog. Projektet hviler på en socialemiotisk forståelse af skriftsprogstilegnelse, hvor skriftsprogstilegnelsen ses som en proces, hvor børnene aktivt og kreativt skaber betydning ud af de

ressourcer, som er tilgjengelige i såvel børnehaven, hjemmet og i barnenes øvrige omgivelser (Daugaard & Kristensen 2012; Laursen 2009, 2012).

I foredraget gives en introduksjon til prosjektet ”Biliteracy i børnehaven”, og der redegøres for de erfaringer, der hidtil er gjort på forskjellige nivåer: barn, pædagoger, foreldre og ledelse. Det illustreres desuden, hvordan disse erfaringer danner grunnlag for utviklingen av en sprogpedagogik, der søker at inndrage barnenes samlede sproglige ressurser som en integrert del av børnehavens arbeid med emergent (bi)litteracy.

Tenfjord, Kari

Lördag, seksjon 6C, sal F413

Universitetet i Bergen

Korpusbasert andrespråksforskning – et eksempel hentet fra innlærerkorpuset ASK

I innlegget vil jeg kort presentere en eksplorativ studie om preposisjonsbruk i innlærerspråk. Studien er gjort i samarbeid med Torodd Kinn, Universitetet i Bergen.

Formålet med innlegget er å gi et eksempel på hvordan det elektroniske innlærerkorpuset ASK kan brukes for å studere innlærerspråk, og at korpuset har rike muligheter til å fremskaffe ny kunnskap om slike språk. Vi vil også vise at det er en nær sammenheng mellom korpusbaserte studier og kognitiv teori om språk og språklæring.

Preposisjonsbruk er ikke bare et godt utgangspunkt for å vise bruk av korpuset, det er også et godt utgangspunkt for en eksplorativ studie. Preposisjoner er frekvente, grammatisk mangfoldige, semantisk flertydige og ofte har de uklar betydning. I tillegg blir preposisjonsbruk oppfattet som vanskelig når norsk er andrespråket, både for lærere som underviser og for elever som skal lære norsk.

Tekstene i ASK er manuelt annotert for feiltyper og automatisk annotert for ordklassetilhørighet og grammatisk informasjon. Korpusannotasjonen gjør det dermed enkelt å søke etter for eksempel preposisjoner, ikke bare ”riktig” bruk, men også feil valg av preposisjon og manglende preposisjon. Vi tok utgangspunkt i eksempler der preposisjonen *på* manglet.

Med utgangspunkt i søkeresultatene gjorde vi en kategorisering av de syntaktiske konstruksjonene preposisjonsfrasen inngikk i og hva slags utfylling preposisjonene hadde.

På tvers av de strukturelle kategoriene fant vi mange tilfeller av faste uttrykk, de fleste står for det vi kaller en ”kognitiv retning”, dvs. relasjonen mellom en kognitiv aktivitet eller tilstand og gjenstanden for kognisjonen.

Thomassen, Wenche & Elisabeth Egeli

Fredag, seksjon 5C, sal F413

Universitetet i Stavanger

Lærerutdanning og det flerspråklige klasserommet

I vårt innlegg vil vi presentere funn fra to forskningsprosjekter om lærerutdanning ved Universitetet i Stavanger: *From teachers teaching to pupils learning* (PRAKUT, NFR 2012-2014) og fra pilotprosjektet *Minoriteter og mangfold i lærerutdanning* (Regionalt forskningsfond Vest-Norge 2011-2012). Hovedmålet med *From teachers teaching to pupils learning* er: *Develop a research-based approach to enhance students teaching in ways that promote pupils learning and inclusion.* (*Fra prosjektbeskrivelsen*)

Problemstillinger: *What affordances are present in teacher education today that support students learning teaching? Can we push students learning further by implementing lesson study approaches to learning teaching?*

Materialet er filmopptak av gruppeintervjuer med lærerstudenter før og etter praksisperiodene, film av før og etterveiledning av praksis, og filmopptak av selve undervisningen. Opptakene er transkribert. Våren 2013 utprøves Lesson Study som metode i praksisopplæring. Studien inkluderer fagene engelsk, matematikk, kroppsøving og naturfag. I dette innlegget vil vi konsentrere oss om pre- og post intervjuene i forhold til den ordinære praksisopplæringen.

Hvilke holdninger og kunnskaper om det flerspråklige klasserommet kommer til uttrykk gjennom disse intervjuene? Sier det noe om opplæringen studentene har fått – og er det forskjeller mellom ulike fag? Vi vil relatere våre funn til “Culturally Responsive Pedagogy” som defineres som “using the cultural knowledge, prior experiences, frames of reference and performance styles of culturally diverse learners to make learning encounters more relevant to and effective for them.” (Gay, 2010a:31 I Taylor and Sobel:2011.16) og “teacher beliefs” (Borg,S:2006).

Lærernes (i vårt tilfelle *lærerstudentenes*) egne kunnskaper og holdninger er en avgjørende faktor, noe som «teacher beliefs» retningen har hatt spesielt fokus på: ”Teachers own cultural perspectives and beliefs and systems also have a significant impact on their instructional delivery and decisions.” (Knopp & Smith 2005, i Taylor & Sobel 2011:5)

Innen teacher beliefs/cognititon forskningen har en også vært spesielt opptatt av den spesifikke fagkunnskapen lærerne har: ”Subject-specific, as distinct from general pedagogical knowledge, and has generated much research into the kinds of knowledge the that teachers of specific subjects have, particularly in science and mathematics.”(Cochran and Jones, 1998. Fennema and Franke, 1992 i Borg:2006)

Vi vil relatere funnene i PRAKUT-prosjektet til funn i pilotprosjektet ”*Minoritet og mangfold i lærerutdanning*” RFF 2011-2012.

Hovedmålet med dette prosjektet var å skaffe en kunnskapsoversikt for grunnskolelærerutdanninger på Vestlandet og å utvikle måleinstrumenter for å måle kompetanse og forståelse hos lærerutdannere, praksislærere og lærerstudenter innen feltet flerspråklighet og flerkultur.

Referenser

- Borg, S. (2006). *Teacher Cognition and Language Education. Research and Practice*. London. Continuum.
- Egeli, E., Thomassen, W. & Munthe, E. (2012). *Minoritet og mangfold I lærerutdanning*. Rapport fra forprosjekt, Universitetet i Stavanger.
- Taylor, S. V. & Sobel, D. M. (2011). *Culturally Responsive Pedagogy: Teaching Like Our Students Lives Matter*. Emerald. UK.

Utvärdering av två system för grafisk markering av fonologisk längd i svenska

I läromedel illustreras ofta prosodiska egenskaper grafiskt för att främja uttalet hos andraspråksinlärare. Inom svenska som andraspråk är det två sätt som är vanliga när det gäller just fonologisk längd: Det ena (A) tillämpar understrykning av bokstäver som representerar fonologiskt lång vokal eller lång konsonant, underförstått i betonad stavelse samt att alla andra ljud är korta. Det andra (B) markerar lång eller kort vokal i betonad stavelse genom att stryka under bokstav som representerar lång vokal och sätta en prick under bokstav som representerar kort vokal.

20 vuxna nybörjare i svenska (10 för vardera markeringsystemet) spelades in då de läste ett antal räkneord och två korta meningar med sex /VC□/ och sex /VC□/-stavelser i betonad ställning. Uppmätta durationsvärden jämfördes med 10 infödda svenska läsare. I tre av de sammanlagt sex ord som innehöll betonade /VC□/-stavelser ledde A-systemet till att andraspråksläsarna kom närmre de infödda läsarnas relativa durationer än B-systemet. I två fall gav A-systemet relativa durationer som överträffade de infödda svenska talarna med avseende på ”förlängning av avsett ljud”. Ett ord togs bort p.g.a. osäker segmentering.

Vidare besvarades en enkät av 87 nybörjarstudenter i svenska med frågan om vilket markeringsystem de ansåg lättast att följa, samt vilket de tyckte var lämpligast med tanke på svenskans komplementära vokal-konsonantlängd. 51enkätsvar ansåg att A-systemet var både lättast att följa och lämpligast för att uppnå bättre uttal. 20 föredrog B-systemet och övriga hade olika preferens beroende på delfråga.

Tingsell, Sofia, Julia Prentice, Lars Borin, Linnéa Bäckström, Markus Forsberg, Benjamin Lyngfelt, Rudolf Rydstedt, Emma Sköldberg & Jonatan Uppström
Göteborgs universitet

Lördag, sektion 6C, sal F413

Ett svenskt konstruktikon som resurs för andraspråksundervisning

Språk beskrivs ofta som bestående av grammatiska regler och lexikala enheter. Det finns emellertid ett område mellan grammatiken och lexikonet, som omfattar mönster som pga. sin bara delvis schematiska struktur är svåra att behandla i såväl grammatikor som lexikon på ett heltäckande sätt. Dessa mönster kan beskrivas som *konstruktioner*; att VERBA SIG RESULTAT (*äta sig lycklig*) är ett exempel.

Trots att konstruktioner alltså tenderar att försummas i traditionella beskrivningar av grammatik eller lexikon är de inte en marginell företeelse: ”The number of idioms and constructions that speakers know is of a comparable order of magnitude to the number of words, and the frequency of such constructions in text and conversation is very high” (Jackendoff 2007:57). En inlärare behöver kunna använda konstruktioner av flera skäl; de är t.ex. viktiga för att språket skall uppfattas som idiomatiskt (Ekberg 2004) och tillgång till pre- och halvfabrikat innebär en avlastning för arbetsminnet (Wray 2002, 2008). Mönster och konstruktioner lärs emellertid in sent och i formell undervisning får de litet utrymme (Henriksen 2010).

För att sätta fokus på konstruktionerna upprättas nu ett svenskt *konstruktikon*, en databas som beskriver konstruktioner och gör dem sökbara. Konstruktikonet tar särskilt hänsyn till konstruktioner som är problematiska för andraspråksinlärare. Visst språkligt material som traditionellt beskrivits som grammatiska regler kan beskrivas mer konkret som konstruktioner, vilket underlättar för inlärare som finner grammatiska regler svåra att förstå och omsätta i praktiken.

Föredraget presenterar några konstruktioner som är relevanta för inlärare och diskuterar hur konstruktikonet kan bidra till förståelsen av dem.

Wedin, Åsa
Högskolan Dalarna

Torsdag, sektion 1C, sal F413

Möjlighet till tillhörighet och förändring. Kritiska processer i mottagandet av nyanlända

I detta paper kommer preliminära resultat att presenteras från en pågående studie av mottagandet av nyanlända somalier i två medelstora städer. I projektet studeras relationer mellan policybeslut på nationell nivå, strukturer och processer på kommunal nivå och de erbjudanden som de enskilda nyanlända upplever när det gäller inflytande över planeringen för sitt framtida liv. En central fråga är vilka processer som är kritiska för olika resultat. Särskilt fokus ligger på hur de enskilda nyanländas tidigare språkliga kunskaper och erfarenheter tas tillvara, samt på deras möjligheter att påverka sin framtid.

Studien tar sin utgångspunkt i en syn på människan som en social agent som gör giltiga antaganden om världen och om sin plats i den. När detta tillämpas i mottagandet av nyanlända immigranter, som i detta fall en större grupp immigranter med somalisk bakgrund, blir utbildning i form av SFI för vuxna och förskola, grundskola och gymnasieskola för barn och ungdomar, centrala platser för utveckling av tillhörighet och förändring, där den enskilda personens röst och utveckling av en känsla av agens är viktig.

Vesteraas Danbolt, Anne Marit
Høgskolen i Hedmark

Torsdag, sektion 2A, hörsal F11

Ordløse bildebøker i lese-, skrive- og språkopplæringen for flerspråklige elever på småskoletrinnet

Interaksjon og samarbeid er vesentlig for flerspråklige elevers læringsmuligheter (Danbolt 2007; Danbolt & Kulbrandstad 2008; Gibbons 2002). Trykket fra ulike prøver og tester av leseferdigheter kan imidlertid bidra til at tida i klasserommet brukes til ferdighetstrening og i mindre grad til utforskning og lærende samtaler. Dette trykket krever at lærere bevisstgjøres på sitt lærings-syn, og at de får mulighet til å prøve ut alternative arbeidsformer i klasserommet.

Inspirert av et prosjekt med bruk av bildebøker (Farell m. fl. 2010) har vi gjennomført et aksjonsforskningsprosjekt i ei flerspråklig elevgruppe på tredje trinn i grunnskolen. Data er innhentet fra følgende situasjoner: elevers samtale i grupper rundt en ordløs bildebok, elever skriftlige kommentarer til bilder fra den samme bildeboka, og et refleksjonsintervju med de involverte lærerne. Materialet analyseres ut fra en språkdidaktisk innfallsvinkel. I dette innlegget vil vi presentere noen resultater fra prosjektet med utgangspunkt i sosiokulturell språklæringssteori slik det kommer til uttrykk bl. a. hos Gibbons (2002), og videre peke på aksjonsforskningens utfordringer og muligheter når det gjelder samarbeid mellom lærere og forskere.

Litteratur

- Danbolt, A. M. (2007). Fokus på innhold og samhandling. Om å gjøre endringer i andreklassingers språkmiljø. *Nordisk tidsskrift for andrespråksforskning (Nordand)*, 2:2, 49–67.
- Danbolt, A. M. & Kulbrandstad, L. A. (2008). *Klasseromskulturer for språklæring: didaktisk fornying i den flerkulturelle skolen*. Vallset: Oplandske bokforlag.
- Farell, M., Arizpe, E. & McAdam, J. (2010). Journeys across visual borders: Annotated spreads of *The Arrival* by Shaun Tan as a method for understanding pupils' creation of meaning through visual images. *Australian Journal of Language and Literacy*, 33:3, 198–210.
- Gibbons, P. (2002). *Scaffolding Language, Scaffolding Learning. Teaching Second Language Learners in the Mainstream Classroom*. Portsmouth: Heinemann.

Wingstedt, Maria
Stockholms universitet

Fredag, sektion 3D, sal F420

Språklig mangfold i arbetslivet: språkkrav och diskriminering

Diskriminerande behandling, t.ex. på grund av kön eller etnisk tillhörighet, är olagligt i många sammanhang – inte minst i arbetslivet. Men hur är det med språket? Är det rimligt att anta att det existerar särbehandling på språkliga grunder – och är den i sådana fall att betrakta som legitim eller illegitim? Hur skulle språklig diskriminering kunna ta sig uttryck?

I arbetslivet kan det te sig rimligt att ställa olika språkkrav för olika anställningar. Vissa forskare har dock hävdad att språkkrav kan innebära att man måste förneka den uppenbara länken mellan språk och andra kategorier, i synnerhet etnicitet. Vi fördömer således etnisk diskriminering men rationaliserar samtidigt ojämlig behandling av språk och språkvarieteter. Förekommer det då att språkkrav fungerar som förtäckt diskriminering? Och är det så att vi tenderar att förenkla mångfasetterade frågor om mangfold och utsortering i arbetslivet till en fråga om språk? Är verkligen *språket* det stora problemet för t.ex. utlandsföddas möjligheter till anställning?

I denna presentation diskuteras språkkrav i arbetslivet utifrån olika dimensioner i diskrimineringsbegreppet. Särskilt fokus läggs på fall som DO (Diskrimineringsombudsmannen) drivit vidare till rättslig prövning. Vad avgör om språkkrav kan betraktas som illegitima eller inte? Vore det rimligt att i diskrimineringslagstiftningen inkludera språk som en diskrimineringsgrund?

Virtanen, Aija
University of Jyväskylä

Lördag, sektion 6D, sal F420

Intersections of affordances: second language learning in hospital settings

Work-related language skills have been under a public debate as the amount of international workforce in the health care sector has been increasing in Finland. So far, however, there has been little discussion about international nursing students and their language skills.

The aim of this study is to provide an insight into language learning opportunities that international nursing students perceive during their practical training. This kind of relation between the individual and the environment is defined as an affordance. The theoretical framework is based on a sociocognitive approach, combining dialogical and sociocultural perspectives, where language is seen as a shared, dynamic and varying phenomenon. (Linell 2009, van Lier 2004.)

A case study is reported: the data include a student's narrative, her workplace interaction and reflections about observed situation and a semi-structured interview with the student's mentor. To find out what the intersections of perceived affordances are, nexus analysis is applied (Scollon & Scollon 2004) to highlight the dynamic nature and the historical context of the action *in situ*.

The study is a part of the project Finnish as a work language: A sociocognitive perspective to work-related language skills of immigrants (University of Jyväskylä 2011–2013).

References

- Linell, P. (2009). *Rethinking Language, Mind, and World Dialogically*. Charlotte, N.C.: IAP Press.
 Scollon, R. & Scollon, S.W. (2004). *Nexus Analysis: Discourse and the Emerging Internet*. London: Routledge.
 van Lier, L. (2004). *The Ecology and Semiotics of Language Learning. A Sociocultural Perspective*. Boston: Kluwer Academic.

Vukovska, Boriana* & Maya Vukovska**
*University of Agder & **South West University of Blagoevgrad

Fredag, sektion 5A, hörsal F11

“Girls skal rocke i kveld, u know”: On the use of Norwegian as a second language in a super-diverse community

In this paper, we aim at analyzing the use of Norwegian as a second language by native speakers of Bulgarian in the social networks. Our analysis shows that the Norwegian they use in their communication is not the “pure” bokmål they learned from the textbooks and their teachers, but a clear case of polylinguaging.

The relatively new term *polylinguaging* (coined by representatives of the Danish sociolinguistic community; see Jørgensen, Karrebæk, Madsen & Møller 2011) is intended to substitute other terms such as “bilingualism” and “multilingualism”, and covers phenomena previously termed as “codeswitching” and “code-mixing”. A polylanguage utterance may consist of linguistic features from two, three and even more lexicons, but the grammar and syntax that bind them altogether comes from only one of the languages (that is Norwegian in our case), and can be illustrated by the following examples: “Gleder meg til å treffe my people i kveld.” “Hvor fucked up er man når man legger mobilen sin i kjøleskapet!”

For our purpose we present examples of the observed language use from among youth in a super-diverse community (such is the social network Facebook). We describe and analyze the linguistic behavior of two Bulgarian female students, for whom Norwegian is a second language, and who live, study and work in Kristiansand, Norway. The conversations are a mix of bokmål, the local dialect, standard English, English slang, and Bulgarian (written in Latin letters, not Cyrillic).

Reference

Jørgensen, J. N., Karrebæk, M., Madsen, L. M. & Møller, J. S. (2011), Polylinguaging in superdiversity. *Diversities*, 13:2, 23–38.

Åhlund, Anna & Karin Aronsson
Stockholms universitet

Fredag, sektion 5A, hörsal F11

Stylized performance and language ideology: Social interaction in a language immersion classroom

Language use is permeated with norms about appropriate or less appropriate usage. This paper draws on a video ethnography of classroom conversations, documenting ways in which high-school students discussed language ideology in a Swedish immersion classroom, exploring how the participants co-constructed a local language ideology, by positioning themselves and others in relation to ‘good’ and ‘bad’ Swedish. The debate revolved around Rinkeby Swedish, a modern hybrid youth language, rooted in multilingual urban environments.

The detailed analyses of classroom interaction focus on how the participants adopted various *ideological stances* to language skills, correctness, and language change. The resources drawn on include verbal argumentation, stylizations of local language varieties, as well as laughter, prosody and other displays of affect. Paradoxically, it was the native Swedish teacher who celebrated Rinkeby Swedish and a liberal language ideology, whereas the students espoused more conservative stances.

Prior work has shown that jokes and laughter are important elements in classroom interaction. This study extends that work, documenting in detail the role of stylization in classroom performances illuminating the ways in which ideological stances were interwoven into language learning and language play. Stylization was found to be an important means for reflecting on lexical choices, prosody, and pronunciation. Such language play made it possible to play along, even for those students who had very recently arrived in Sweden or who still had access to, but restricted repertoires of Swedish.

Årosin Laursens, Katja
Københavns Universitet

Torsdag, sektion 1D, sal F420

Sproglige og faglige vanskeligheder hos farmaceutstuderende med dansk som andetsprog

I dette oplæg vil jeg præsentere hovedresultaterne fra mit hovedfagsspeciale ”*Det er sprogligt - selv hvor du ikke lægger mærke til dett* - En empirisk undersøgelse af de sproglige og faglige vanskeligheder hos farmaceutstuderende med dansk som andetsprog på Københavns Universitet”.

Baggrunden for undersøgelsen var et kursus, som Center for Internationalisering og Parallelsproglighed ved Københavns Universitet afholdt i efteråret 2011 i samarbejde med School of Pharmaceutical Sciences (FARMA) med titlen *Sprogstøttende undervisning for studerende med dansk som andetsprog*. Knap 30 % af de studerende på FARMA har dansk som L2, og interessen for kurset var stor. Med udgangspunkt i dette kursus undersøger jeg, hvorvidt de vanskeligheder, som de studerende med dansk som L2 oplever, kan betegnes som faglige eller sproglige. Derudover diskuteres argumenterne for og imod støttetiltag rettet specifikt mod studerende med dansk som L2. Specialets empiriske grundlag består primært af interviews og en spørgeskemaundersøgelse. Størstedelen af de studerendes vanskeligheder befinder sig i gråzonen mellem sprog og fag, og dette gælder både for studerende med dansk som L1 og dansk som L2. Derfor diskuteres undersøgelsens resultater bl.a. ud fra Jim Cummins’ skel mellem hverdagsprog og akademisk sprog, Ellen Kroghs forståelse af forholdet mellem fag og sprog og den svenske/australske genrepædagogik repræsenteret af Ruth Mulvad og Ulrika Magnusson.